

Utlåtande 2016:30 RI (Dnr 173-968/2015)

Riktlinjer för Stockholms stads sociala investeringsfond

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Riktlinjer för Stockholms stads sociala investeringsfond godkänns enligt bilaga 3 till utlåtandet.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande.

Stadsdirektören ska inrätta en organisation för arbetet med den sociala investeringsfonden i enlighet med utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Stockholms stad har i samband med beslut om årsredovisning för år 2014 inrättat en social investeringsfond med syfte att motverka utanförskap och social utsatthet. Genom investeringsfonden ska ekonomiska medel föras från kostsamma insatser när problem uppstått till kostnadseffektiva förebyggande åtgärder.

Investeringsfonden ska komplettera och stödja stadens ordinarie arbete med att förebygga social utsatthet vilket bland annat innebär att arbetet behöver samordnas med det arbete som bedrivs av kommissionen för social hållbarhet.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden, överförmyndarnämnden, samtliga stadsdelsnämnder, Stockholms Stadshus AB, Forum Idéburna Organisationer med Social Utveckling, Fryshuset, Mikrofonden Öst, Mötesplats Social Innovation och Sveriges Kommuner och Landstings projekt Psynek.

Överförmyndarnämnden, Stockholms Stadshus AB, Forum Idéburna Organisationer med Social Utveckling och Fryshuset har ej inkommit med svar.

Arbetsmarknadsnämnden ställer sig i huvudsak positiv till stadsledningskontorets förslag till riktlinjer för Stockholms stads sociala investeringsfond, men skulle gärna se att fonden ytterligare inriktas mot att skapa incitament för förvaltningsövergripande samverkan.

Exploateringsnämnden konstaterar att på vilket sätt exploateringsnämndens verksamhet kan komma att bli berörd av Stockholms stads sociala investeringsfond får analyseras vidare efter det att riktlinjerna fastställts.

Fastighetsnämnden påpekar att fastighetskontoret åläggs ett avkastningskrav som fastställs av kommunfullmäktige i stadens budget och att beroende på avkastningskravets storlek gör detta att fastighetskontoret många gånger behöver prioritera projekt med ekonomisk bärighet framför mindre lönsamma samhällsnyttiga projekt. Fastighetsnämnden anser att tanken bakom den modell som föreslås, där medel återförs till fonden motsvarande den utgiftsminskning som uppstått till följd av insatsen, i sig är god, men menar att den i realiteten är svår att genomföra.

Idrottsnämnden anser att införandet av en social investeringsfond innebär ett nytt och innovativt verktyg för förebyggande insatser, utan de begränsningar som en ettårig budgetcykel medför. De krav som ska gälla för att få medel beviljade ur investeringsfonden är enligt nämndens mening relevanta och rimliga och även kravet på ett genusperspektiv är angeläget.

Kulturnämnden ställer sig i huvudsak bakom såväl de föreslagna utvecklingsområdena som mål och arbetssätt och betonar vikten av en flexibel bedömning av återföringskravet.

Kyrkogårdsnämnden konstaterar att den sociala investeringsfonden inte direkt berör kyrkogårdsnämndens kärnverksamhet men ser möjligheter att i

samverkan med andra aktörer, exempelvis arbetsmarknadsförvaltningen eller lokala stadsdelsnämnder, yrkesskolor m.m. utveckla projektidéer som skulle kunna kvalificera sig för ansökan av medel ur den sociala investeringsfonden.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden konstaterar att nämnden inte är mer än marginellt berörd av förslaget, men ger i sitt remissvar några allmänna synpunkter på förslaget.

Servicenämnden stödjer förslaget till riktlinjer för stadens sociala investeringsfond och menar att de är väl utformade och ge tydliga utgångspunkter för stadens insatser på området.

Socialnämnden menar att det är positivt att den sociala investeringsfonden ska komplettera och stödja stadens ordinarie arbete och vill betona vikten av att fonden inte tillåts bli en alltför separat projektorganisation. Det kan finnas en risk att sociala investeringsfonder som hanteras separat till och med kan riskera att bli kontraproduktiva då ordinarie verksamhet utarmas på förebyggande verktyg och kompetens.

Stadsbyggnadsnämnden ser positivt på riktlinjerna och att vikten av uppföljning och utvärdering lyfts, samt konstaterar att det förutom direkta sociala investeringar är viktigt med förebyggande arbete i stadsutvecklingsprocesserna.

Trafiknämnden ställer sig positiv till den sociala investeringsfonden enligt den modell som stadsledningskontoret föreslår, bland annat då förutsättningar skapas för att genomföra angelägna och långsiktiga insatser utan att det begränsas av den ordinarie budgetens ettårsperspektiv.

Utbildningsnämnden ställer sig i huvudsak positiv till förslaget till riktlinjer för den sociala investeringsfonden och understryker vikten av kravet på en plan för uppföljning och utvärdering av måluppfyllelse och ekonomiska effekter. Vidare anser nämnden att det finns paralleller mellan den sociala investeringsfonden och innovationsstrategin och menar att synergieffekter ska kunna uppnås mellan dessa.

Äldrenämnden ställer sig bakom stadsledningskontorets förslag och menar att det är viktigt att beredningstiden inte blir för lång och omfattade eftersom det kan hämma mindre projekt från att över huvud taget söka medel.

Bromma stadsdelsnämnd konstaterar att det är positivt att erhålla möjligheter till att ansöka om ekonomiska utvecklingsmedel för längre tid än ett budgetår, men menar att en eventuell risk för en framtida minskning av den ekonomiska tilldelningen till stadsdelsförvaltningen möjligen kommer att skapa ambivalens inför möjligheten till att ansöka om medel från stadens sociala investeringsfond.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd bedömer att förslaget är genomtänkt och att man tagit del av erfarenheter från kommuner som sedan tidigare har sociala investeringsfonder.

Farsta stadsdelsnämnd delar bedömningen att fonden ger förutsättningar för ett effektivt och långsiktigt arbete för social hållbarhet, framför allt för att det innebär ökade möjligheter för mer kostnadskrävande insatser som inte är möjliga att inrymma inom den ordinarie årsbudgeten.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd ställer sig positiv till de föreslagna riktlinjerna, men ser bland annat en risk för att ansökningsprocessen blir för lång och omfattande, och att förvaltningarna därför inte kommer att ha möjlighet att söka projektmedel även om de har en lämplig projekttid.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ställer sig positiv till att det finns en fond att söka medel ur och vill lyfta att uppföljning och utvärdering är komplext, särskilt i denna typ av projekt. Vidare anser nämnden att modellen för återföring behöver utvecklas för en tydligare incitamentsstruktur.

Kungsholmens stadsdelsnämnd tycker att det är positivt att en social investeringsfond har inrättats inom Stockholms stad då lyckade investeringar i tidiga insatser kan komma att bidra till såväl mänskliga, samhällsekonomiska som kommuneekonomiska vinster. Vidare poängterar nämnden att beredningsprocessen av inkomna ansökningar inte bör ta för lång tid.

Norrmalms stadsdelsnämnd ställer sig positiv till inrättandet av en social investeringsfond, men ställer sig tveksam till konstruktionen för återföring då projekten även kan skapa kvalitetshöjande effekter för individ och samhälle som inte nödvändigtvis innebär direkta kostnadsminskningar.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd välkomnar inrättandet av en social investeringsfond och delar bedömningen att fonden ger förutsättningar för ett effektivt och långsiktigt arbete för social hållbarhet, men ser svårigheter med att mäta de ekonomiska effekterna av en insats då den inte nödvändigtvis uppkommer inom den verksamhet där insatsen genomförs.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd ställer sig positiv till att staden inrättar en social investeringsfond, men anser att riktlinjerna är oklara gällande det ekonomiska återföringskravet, då det finns en risk med att alltför mycket resurser kommer gå till att beräkna de ekonomiska effekterna av investeringen.

Skärholmens stadsdelsnämnd är positiv till kommunstyrelsens förslag till riktlinjer och menar att det bör finnas potential i att hitta gemensamma arbetssätt och metoder mellan stadens stadsdelsnämnder.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd anser att inrättandet av en social hållbarhetskommision och en social investeringsfond i Stockholms stad ger

goda förutsättningar för ett effektivt och långsiktigt arbete för social hållbarhet.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att det är angeläget med en social investeringsfond och är i huvudsak positiv till förslaget till riktlinjer, men anser att modellen för återföring av medel kan bli problematisk eftersom effektiva investeringar/projekt ska återföra medel i form av uppnådda besparingar.

Älvsjö stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget då det innebär att det ges möjlighet att stödja stadens ordinarie arbete med att förebygga utsatthet, genom preventiva insatser, utan kortsiktighet och ”stuprörstänk”.

Östermalms stadsdelsnämnd ställer sig positiv till de föreslagna riktlinjerna, men lyfter risken för att en av utmaningarna med sociala investeringar är att effekter ofta kan synas först efter några år och att det inte alltid går att veta vad en insats faktiskt kommer att ge.

Mikrofonden Öst välkomnar avsikten med den sociala investeringsfonden och särskilt formuleringen i fondens riktlinjer ”att om möjligt [samverka med] andra aktörer.

Mötesplats Social Innovation ställer sig positiv till inrättandet av Stockholm stads sociala investeringsfond och menar bland annat att det behövs klara indikatorer för uppföljning inte minst avseende det finansiella värdet av investeringen då det är effekten som ska mätas och inte själva insatsen.

Sveriges Kommuner och Landstings projekt Psynk anser att riktlinjerna är väl utformade och relevanta för att utgöra grund för ett gediget arbete med den sociala investeringsfonden.

Mina synpunkter

Nu inrättar staden en social investeringsfond. Det betyder att staden tillförs ett verktyg för att arbeta långsiktigt för att främja jämlikhet och trygghet för alla stockholmare. Investeringsfonden har flera viktiga syften. Ett är att flytta fokus och insatser från kostsamma åtgärder när problem redan har uppstått, till kostnadseffektiva förebyggande insatser. Det gagnar framförallt de enskilda individerna men också samhället och kommunens ekonomi. Den sociala investeringsfonden skapar förutsättningar för att alla stadens invånare ska få sina mänskliga rättigheter tillgodosedda.

Den sociala investeringsfonden ska vara ett komplement till stadens ordinarie arbete med att förebygga social utsatthet. Inriktningen på investeringarna ska följa fullmäktiges mål som fastställs i budget. Vidare ska investeringsfonden främja utveckling och implementering av

kunskapsbaserade arbetssätt. Båda dessa aspekter är lika viktiga. För att lyckas med att vara både innovativa och kunskapsbaserade måste staden följa den vetenskapliga utvecklingen inom sina verksamhetsområden. Utomstående experter och forskare ska involveras i arbetet med den sociala investeringsfonden.

Stadens organisation kan ibland utgöra ett hinder för innovation och utveckling av nya metoder. Den sociala investeringsfonden ska bidra till ett utökat helhetsperspektiv på det preventiva arbetet. Stadens ambition att utveckla former för styrning och uppföljning som ger utrymme för välfärdsprofessionens kunskande och yrkesetik ligger i linje med detta synsätt. Förvaltningsövergripande samverkan ska premieras. Ett utökat fokus ska läggas på frågor som inte tydligt och i sin helhet ryms inom ett verksamhetsområde och därmed riskerar att falla mellan stolarna.

För att säkerhetsställa fondens långsiktighet och beständighet ska uppföljning och utvärdering genomföras systematiskt. I samma syfte ska medel återföras till fonden. Det skapar incitament för att fokusera på åtgärder som ger faktisk effekt och både ekonomiska, sociala och mänskliga vinster. Den sociala investeringsfonden bedöms främja samverkan över förvaltningsgränser. En social investering inom ett verksamhetsområde kan leda till minskade kostnader inom ett annat.

Återföringen av medel till fonden ska baseras på de faktiska utgiftsminskningar som uppstår. När återföringsperioden är avslutad behöver anslaget prövas. Flera remissinstanser betonar vikten av att det finns tydlighet avseende återföringen och avseende långsiktiga incitament för att genomföra investeringsprojekt. Av det skälet bör de föreslagna riktlinjerna tydliggöras. Det är viktigt att det framgår att i fråga om verksamheter/nämnder som får medel inom ramen för ett resursfördelningssystem där medel nycklas ut bör anslaget till nämnden anpassas till den nivå som följer av ordinarie resursfördelningssystem. Därigenom skapas bättre förutsättningar, för exempelvis stadsdelsnämnder, att efter återföringsperiodens slut frigöra medel som kan användas till nya investeringsprojekt – även utan sociala investeringsfondens medverkan. Till anslagsfinansierade verksamheter får anslaget prövas i samband med ordinarie budgetbehandling i kommunfullmäktige. Det är viktigt att påpeka att om det sociala investeringsprojektet inte resulterar i en kostnadsminskning, ska krav på återföring inte ställas. Ett sådant undantag skapar större möjligheter för stadens verksamheter att föra fram idéer som innebär nya och innovativa metoder samt främjar möjligheten att satsa på insatser vars ekonomiska vinster är osäkra men som bedöms ha stora mänskliga värden.

Det granskande rådet bör förtydliga på vilket sätt mätningen av utgiftsminskningen kommer att genomföras. Det bör framgå vilka modeller som kommer att användas och hur effekterna av investeringen kan särskiljas från andra faktorer i omvärlden. Med tydliga och förhållandevis förutsägbara ekonomiska konsekvenser minskar risken att verksamheter skulle kunna avstå från att söka medel utifrån en oro för återbetalning och eventuell minskning i kommande ordinarie budget.

Därtill vill jag lyfta att det är bra om stadens verksamheter samverkar med den idéburna sektorn. Investeringsfonden bör kunna användas för att öka incitamenten och utveckla formerna för samverkan mellan offentlig och ideell sektor. Möjligheten att söka medel för projekt där samverkan med ideella organisationer ingår bör lyftas fram.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Förslag till riktlinjer för social investeringsfond i Stockholms stad
3. Riktlinjer för social investeringsfond i Stockholms stad med spårade ändringar efter remittering

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Anna König Jerlmyr och Joakim Larsson (båda M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Föredragande borgarråds förslag till beslut godkänns delvis.
2. Kommunstyrelsen reviderar ärendet utifrån vad som anförts nedan.
3. Därutöver anförts följande.

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och

att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster inrättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och att projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras, snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Det kan vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket också framhålls av remissinstanserna, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den nämnd som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna nämnden.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds”, där de investerare som uppnår det resultat som staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Att arbeta förebyggande inom det sociala området är positivt, men vi ställer oss kritiska till att arbetet ska utföras inom en social investeringsfond. Risken finns att bidrag ges till kortsiktiga projekt som sedan inte följs upp eller bidrar till att uppnå de uppsatta målen. Förebyggande och proaktiva åtgärder inom det sociala området bör snarare ligga under ordinarie verksamhet för att skapa långsiktiga effekter.

Reservation anfördes av borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis godkänna föredragande borgarrådets förslag till beslut.
2. Att slopa kravet på återföring av minskade utgifter
3. Att anföra följande.

Liberalerna delar ambitionen att bekämpa utanförskap och sociala problem genom tidiga och förebyggande insatser, snarare än att sätta in åtgärder först när problemen uppstått. I grund och botten anser vi att det är vad själva syftet med stora delar av kommunens verksamhet redan är. Vi utbildar barn och unga för att de ska kunna klara sig själva och vi stöttar genom socialtjänsten individer så att de ska kunna återfå makten över sitt eget liv.

Vi välkomnar alla förslag som syftar till att stimulera effektiva arbetssätt och höja innovationstakten i offentlig sektor. Det behövs. Men vi är oroliga för att det förslag till social investeringsfond som föreligger riskerar att bli en byråkratisk koloss som varken gynnar den löpande verksamheten eller utvecklar nya arbetsformer.

Majoriteten har avsatt ett ganska betydande belopp för den sociala investeringsfonden. Det är viktigt att de pengarna gör verklig nytta för de stockholmarna som behöver det mest, och inte fastnar i byråkrati, inte används alls, och i värsta fall bidrar till ytterligare kortsiktig projektifiering av stadens verksamheter.

Merparten av remissinstanserna har uttryckt kritik eller oro inför modellen med återföring. Även om delar av förslaget har förändrats efter remissrundan är kritiken så allvarlig och genomgående att majoriteten borde ha haft anledning att tänka om kring återföringskravet.

Många lyfter de svårigheter som finns i att räkna ut effekten av insatser. Hur kan man på kronan avgöra vilka långsiktiga kostnader som sparas i stadens verksamhet när en elev börjar visa ett utökat intresse för skolan? Att det sker en positiv effekt kan vi slå fast, men hur mycket är den värd i kronor och ören?

Alla förvaltningar och kontor förväntas fortlöpande testa nya arbetsmetoder för att öka effektiviteten och som miljöförvaltningen anför är det svårt att se varför nämnder som lyckas effektivisera sina arbetssätt via fonden ska bestraffas genom att behöva betala tillbaka pengarna, medan andra nämnder som effektiviserar utan fondens stöd får behålla sina anslag, liksom förändringsobenägna nämnder som inte söker pengar för att bli mer effektiva. Risken är att inga nämnder vågar söka anslagen på grund av själva konstruktionen med återföring baserad på en godtycklig beräkning.

Ett grundläggande problem med fondens konstruktion är att den verkar vara tänkt att fylla dubbla syften. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör fondens medel gå oavkortat till sådana insatser. Här vet vi i rätt stor utstäckning redan vad vi behöver: fler skickliga lärare och fler skickliga socialsekreterare som ges goda förutsättningar att utvecklas i sitt jobb.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetssätt är det dock mindre intressant att räkna fram exakt på kronan vad detta har sparat in. Det

viktiga är att mäta om det gett förbättrade resultat över huvudtaget. Om det går att visa att ett nytt arbetssätt har varit effektivt bör det implementeras i reguljär verksamhet.

Att ge startkapital för att testa nya idéer skulle kunna vara ett bra sätt att använda en del av pengarna i fonden. Men det är en stor skillnad på att utvärdera och dra nytta av lärdomar, och att tro att man på kronan kan räkna ut exakt vad besparingen har varit för ett visst projekt.

Oavsett vad är kravet på återföring, och det krav på exakt effektutvärdering som det medför, ett irrelevant sidospår som har tillåtits spela för stor roll i fondens konstruktion. Kravet på återföring bör slopas och fondens upplägg ses över för att minska byråkratin.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Förslag till riktlinjer för Stockholms stads sociala investeringsfond godkänns enligt bilaga 3 till utlåtandet.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande.

Stadsdirektören ska inrätta en organisation för arbetet med den sociala investeringsfonden i enlighet med utlåtandet.

Stockholm den 9 mars 2016

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Johanna Sjö och Markus Nordström (alla M) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Lotta Edholm (L) med hänvisning till Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) med hänvisning till Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Erik Slottner (KD) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Stadsledningskontoret anser att följande krav ska ställas på de projekt som finansieras med medel från fonden. Projekten ska

- bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål,
- ge samhällsekonomiska vinster och minskade kostnader för Stockholms stad,
- främja utveckling och implementering av kunskapsbaserade arbetsätt,
- stärka helhetsperspektiv i samverkan inom staden och om möjligt med andra aktörer *samt*
- ge möjlighet till systematisk uppföljning och utvärdering.

Stadsledningskontoret föreslår att alla stadens nämnder ska kunna söka medel från den sociala investeringsfonden och att medel ska kunna beviljas för satsningar riktade till kommunens samtliga målgrupper. Medlen från fonden ska kunna användas för att utveckla, införa, följa upp och utvärdera den aktuella insatsen.

Stadsledningskontoret föreslår en modell som innebär att medel återförs till fonden motsvarande den utgiftsminskning som uppstått till följd av insatsen. Återföringsperioden begränsas till sex år, därefter görs en slutlig justering av ordinarie budget för de verksamheter som berörs. Insatser för vilka effekterna uppstår efter mer än sex år, samt projekt som misslyckas med att ge ekonomiska effekter, undantas från fondens återföringskrav.

En viktig utgångspunkt för den sociala investeringsfonden är att vidtagna insatser ska ge mätbara effekter varför krav ställs på en organisation och beredningsprocess som skapar förutsättningar för detta. Mot denna bakgrund behöver funktioner för samordning, beredning, vetenskaplig granskning, beslut och utvärdering/uppföljning inrättas för arbetet med fonden.

Bakgrund

Preventiva insatser för bättre levnadsvillkor

Forskningen på området visar att det finns starka samband mellan barns uppväxtvillkor och levnadsvillkor senare i livet exempelvis när det gäller arbete och inkomst, hälsa, missbruk och kriminalitet. Från olika håll har det därför argumenterats för att kommunerna bör öka sina preventiva insatser och att detta kan ge både samhällsekonomiska och kommuneekonomiska vinster.

Vinster kan även uppstå till följd av insatser riktade till vuxna och äldre, t.ex. genom framgångsrika arbetsmarknadsprojekt eller åtgärder för att förebygga fallolyckor.

Forskningen på området påvisar också att kommunernas förmåga att arbeta preventivt kan begränsas av budgetstyrningens villkor genom att de kan leda till kortsiktigt tänkande, suboptimering och en obenägenhet för enskilda verksamheter att ta risker. Utmaningen för kommunerna blir mot denna bakgrund att utveckla former för en ekonomisk styrning som stimulerar till innovation och utveckling som ger förvaltningsövergripande effekter på längre sikt.

Många kommuner i Sverige har valt att inrätta sociala investeringsfonder med syfte skapa en långsiktighet i arbetet och främja samverkan. Mellan 50 och 70 kommuner har startat eller är på väg att starta fonder på allt mellan två miljoner kronor i mindre kommuner till 300 miljoner kronor i Stockholms stad. Genomgången av kommunernas modeller för sociala investeringsfonder visar att vissa kommuner ställer krav på att medel återförs till fonden medan andra inte ställer sådana krav vilket innebär att överskotten helt och hållet tillförs de nämnder som berörs av insatsen. Sveriges kommuner och landsting (SKL) arbetar aktivt med frågor som rör sociala investeringsfonder och bistår på olika sätt kommunerna i utvecklingsarbetet.

Beslut har fattats om att inrätta en social investeringsfond i Stockholms stad

Genom Stockholms stads budget för 2015 har arbetet med att förebygga social utsatthet förstärkts. En social hållbarhetskommision har tillsatts i syfte att minska skillnader i livsvillkor och hälsa för att därigenom öka välbefinnandet för alla stockholmare. Av budgeten framgår också att kommunstyrelsen, som ett komplement till det förebyggande arbetet i ordinarie verksamhet, ska utarbeta ett regelverk för en social investeringsfond. Detta komplement kan bedömas komma att aktualiseras för projekt som inte tydligt ryms inom en nämnds ansvarsområde, för projekt som är långsiktiga och för vilka en begränsning kan ligga i den ettåriga budgetcykeln samt för projekt som syftar till att utveckla nya metoder och arbetssätt för vilka en högre risk för misslyckande föreligger.

Genom beslut i stadens årsredovisning för 2014 har en social investeringsfond om 300 miljoner kronor inrättats. Av redovisningen framgår att syftet med den sociala investeringsfonden är att bryta negativa händelseförlopp i ett tidigt skede, för att t.ex. undvika kostnader för genomgripande insatser i skolan, för placering av barn och ungdomar m.m. På

sikt ska det förebyggande arbetet också minska risken för långvarig arbetslöshet. Av årsredovisningen framgår att staden under våren 2015 avser att ta fram regelverk och anvisningar för hur fonden ska tillämpas. I detta ärende lämnar stadsledningskontoret förslag till riktlinjer för Stockholms stads sociala investeringsfond.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 1 oktober 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att inrättandet av en social hållbarhetskommision och en social investeringsfond i Stockholms stad ger goda förutsättningar för ett effektivt och långsiktigt arbete för social hållbarhet. För att åstadkomma resultat behöver en modell utformas som ger förutsättningar för att stimulera och fånga upp idéer, finansiera och genomföra de idéer som verkar mest lovande samt ger möjlighet att utvärdera arbetet på ett sätt som ger underlag för beslut om arbetssättet ska permanentas och skalas upp. I det följande redovisas stadsledningskontorets överväganden och motiv till den inriktning som föreslås beslutas genom föreslagna riktlinjer för Stockholms stads sociala investeringsfond (se bilaga).

Den sociala investeringsfonden ska komplettera och stödja stadens ordinarie arbete med att förebygga social utsatthet

En viktig utgångspunkt för stadens sociala arbete är att det förebyggande perspektivet ska präglade alla stadens verksamheter. Arbetet med den sociala investeringsfonden behöver därför komplettera och stödja stadens ordinarie arbete. Detta innebär således att den inriktning som anges i stadens styrdokument, inte minst kommunfullmäktiges årliga budgetar och de mål som fastslår där, ska vara vägledande vid bedömningar och beslut avseende vilka projekt som ska beviljas medel från fonden.

Arbetet bör samordnas med det arbete som bedrivs av kommissionen för social hållbarhet

Arbetet med den sociala investeringsfonden bör samordnas med det arbete stadens sociala hållbarhetskommision bedriver. Kommissionen kommer att analysera skillnader i livsvillkor, identifiera och utveckla inriktnings- och verksamhetsmål för ett socialt hållbart Stockholm, ge förslag på strategier och åtgärder för att minska skillnader i livsvillkor samt föreslå former för att mäta och följa utvecklingen av skillnader i livsvillkor över tid. Hållbarhetskommisionen har också identifierat fyra strategiska utvecklingsområden, vilka enligt stadsledningskontorets mening även bör vara vägledande för den sociala investeringsfonden. Dessa utvecklingsområden är

- 1) uppväxtvillkor och utbildning,
- 2) arbete och inkomst,
- 3) boende och stadsmiljö *samt*

4) demokrati och trygghet.

Den sociala hållbarhetskommisionens arbete leds, inom respektive område, av en utvecklingsledare från stadens förvaltningar. För att möjliggöra en bred förankring genomförs arbetet i samverkan med stadens förvaltningar och bolag samt med fristående forskare. Detta innebär att goda förutsättningar ges för att inom ramen för detta arbete identifiera angelägna områden och projekt för den sociala investeringsfonden.

Genom den sociala investeringsfonden ska nya arbetssätt utvecklas

En viktig utgångspunkt för arbetet med den sociala investeringsfonden bör, enligt stadsledningskontorets mening, vara att främja utveckling av nya arbetssätt och metoder. Genom ett strukturerat arbete med att hämta in kunskap om effektiva metoder, anpassa och pröva metoder inom de egna verksamheterna samt utvärdera resultaten av detta arbete skapas förutsättningar för en kunna utveckla stödet till stadens målgrupper.

Den sociala investeringsfonden ska främja implementering av kunskapsbaserade arbetssätt

Arbetet med stadens sociala investeringsfond ska ta sin utgångspunkt i kunskapsbaserade metoder och arbetssätt. Detta innebär att medel ska kunna sökas från fonden för att implementera metoder och arbetssätt som visat sig effektiva. Staden behöver därför följa den vetenskapliga utvecklingen inom sina verksamhetsområden samt samarbeta med andra kommuner och myndigheter för att främja ett ömsesidigt lärande.

Samverkan och helhetsperspektiv ska stimuleras

Målet med stadens sociala investeringsfond är att den ska generera nytta utifrån ett helhetsperspektiv. Detta innebär att ”stuprörstänk”, där linjeorganisationen misslyckas med att fånga upp frågor som inte tydligt faller inom ett verksamhetsområde, ska motverkas. Genom att fokusera på resultaten för de enskilda individerna ska åtgärder som är effektiva utan avgränsning till en nämnds ansvarsområde kunna identifieras.

En systematisk uppföljning och utvärdering behöver genomföras

Det arbete som bedrivs med stöd av den sociala investeringsfonden ska generera kunskaper som leder till att organisation och arbetssätt kan utvecklas vilket innebär att effekter behöver kunna följas upp och utvärderas. För ansökningarna föreslås krav på att det ska finnas en plan för uppföljning och utvärdering av måluppfyllelse och ekonomiska effekter.

Goda skäl talar för en modell som ställer krav på återföring

Stadsledningskontoret anser att staden bör införa en modell som innebär att medel återförs till fonden. Detta innebär att starka incitament ges för att utveckla projekt som ger effekt och därmed i faktisk mening blir en social investering. Krav på återföring kan även bedömas främja samverkan över förvaltningsgränser då en investering i exempelvis skolan kan leda till en kostnadsminskning inom socialtjänsten. En annan fördel med återföringsmodellen är att fonden återskapas vilket ger förutsättningar för att genomföra nya projekt med stöd av medel från fonden.

Återföringen bör begränsas till den utgiftsminskning som uppnås

Ett krav på hundraprocentig återföring av *investerade* medel riskerar att leda till att endast ett fåtal projekt, som snabbt ger effekter för kommunens ekonomi, kan komma ifråga. Ett sådant krav, vilket i princip innebär att man lånar pengar från fonden, bör vidare innebära att ansökningarna riskerar att bli få och att flera angelägna satsningar därmed inte kommer till stånd.

Stadsledningskontoret anser mot denna bakgrund att det är mer rimligt att, liksom i flera andra kommuner, istället basera återföringen på de faktiska utgiftsminskningar som uppstår för kommunen. Det innebär att effekterna följs upp efter investeringsperioden (projektet) och enskilda beslut fattas om återföringen utifrån den besparing investeringen kan bedömas ha resulterat i. Skulle det visa sig att det sociala investeringsprojektet inte resulterar i en kostnadsminskning ställs inga krav på återföring. Detta undantag från återföringskravet syftar till att skapa möjlighet att prova nya idéer och innovativa metoder vars ekonomiska vinster är svåra att förutse.

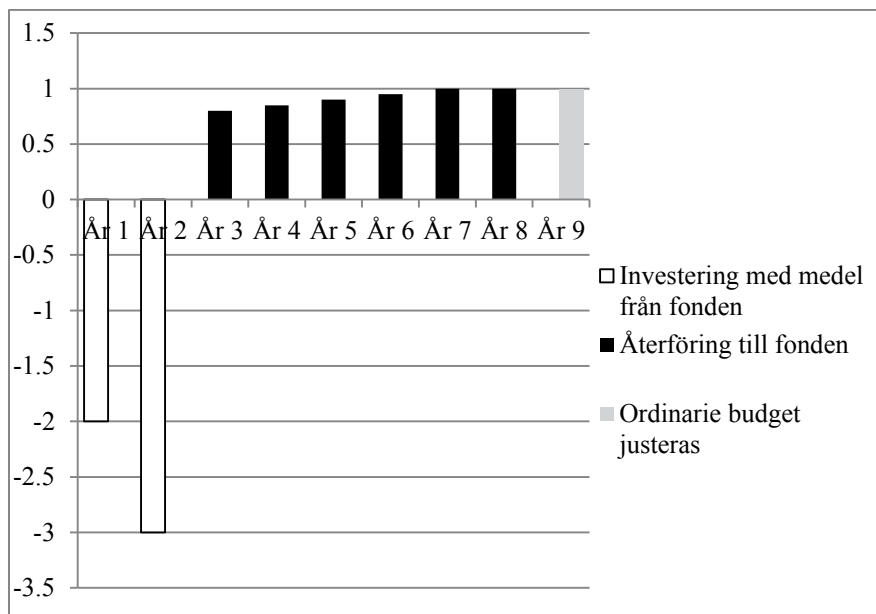
Återföringen till fonden bör uppgå till maximalt sex år

Stadsledningskontoret anser att återföringen bör begränsas till sex år efter investeringsfasen (projektfasen). Genom att sätta en tydlig och överblickbar tidsgräns för arbetet med fonden underlättas administrationen av den. Genom en sexårsgräns för återföringen till fonden kan den totala tiden, dvs. även inbegripet investeringstiden, beräknas uppgå till ca 8-10 år vilket förefaller utgöra en rimlig tidshorisont för ett sådant arbete. Detta innebär att det sammanlagda beloppet för återföring till fonden är oavhängig investeringskostnaden och därmed både kan bli större och mindre. Projekt för vilka effekten uppstår senare än sex år efter investeringsfasen bör undantas från återföringskravet.

Efter återföringsperioden avslutas arbetet inom ramen för investeringsfonden. Ordinarie budget för det verksamhetsområde insatsen berör justeras därefter. Budgeten bör minskas till den nivå som motsvarar de faktiska kostnaderna, d.v.s. med det belopp utgiftsminskningen årligen uppgår till.

Figur: Exempel återföringsmodell för Stockholms stad

Genom figuren illustreras den föreslagna sociala investeringsfondens konstruktion. För exemplet gäller att år ett och två utbetalas sammanlagt fem miljoner från fonden för utvecklingsarbete och implementering i investeringsfasen. Efter investeringsfasen genomförs en utvärdering och därefter en löpande uppföljning/avstämning som påvisar minskade kostnader från 0,8 mnkr år 3 till 1,0 mnkr år 8 (det sista sjätte året i återföringsplanen) vilket utgör det belopp som berörda nämnder återför till fonden. Efter detta justeras nämndens budget slutligen till den bedömda nivån för faktiska kostnader (dvs. minskas med det belopp som utgiftsminskningen uppgår till). I detta exempel är summan av återbetalningen något större än investeringen samtidigt som fortsatt positiva ekonomiska effekter kvarstår för staden från år nio (som dock inte kommer fonden till del).

Någon särskild målgrupp bör inte anges

Flera andra kommuner har specifikt riktat arbetet med sociala investeringsfonder till målgruppen barn och unga. Det är också vanligt att insatser som stöder föräldrar eller andra närstående till barn genomförs med medel från sociala investeringsfonder.

Stadsledningskontoret anser dock att det, i likhet med den inriktning Örebro kommun valt, finns skäl att istället låta effektkravet utgöra den avgränsande faktorn. En sådan modell innebär att medel ska kunna beviljas för alla sociala investeringar för vilka man kan påvisa en effekt, vilket dock i praktiken torde innebära att merparten av insatserna kommer att riktas till barn och unga. Genom denna inriktning möjliggörs dock angelägna satsningar även för andra grupper.

Beredning och organisation i staden

Stadsledningskontoret kan konstatera att arbetet med den sociala investeringsfonden kommer att ställa krav på en systematisk beredningsprocess, och en organisation som

skapar förutsättningar för denna. Eftersom omfattande krav kommer att ställas på de verksamheter som söker medel behöver ett strukturerat stöd ges verksamheterna i arbetet med att identifiera utvecklingsbehov, ansöka om medel samt utvärdera arbetet.

Ansvar för att samordna arbetet med den sociala investeringsfonden bör placeras vid stadsledningskontoret och om möjligt fördelas på två heltidstjänster. Dessa bör tillsammans ha kompetens för, och erfarenhet av, socialt förebyggande arbete, kunskapsbaserad styrning samt effektutvärdering. I samordningsansvaret ingår att samordna beredningsprocessen i samtliga processteg (se nedan). I samordningsansvaret bör vidare ingå att informera och stödja verksamheterna i arbetet med sociala investeringar.

Idé

De verksamheter som har en idé till ett socialt investeringsprojekt ska i ett inledande idéprövningsskede redovisa på vilket sätt projektet kan komplettera och stödja stadens strategiska sociala arbete, det problem projektet ska angripa, vilken metod eller arbetssätt som föreslås användas samt vilka positiva effekter som satsningen kan bedömas resultera i. Därefter granskar ett råd för sociala investeringar, bestående av medarbetare med goda kunskaper inom verksamhetsområdet, idén och tar ställning till om den är tillämpbar inom ramen för den sociala investeringsfondens arbete.

Ansökan

Om rådet bifaller idén ska verksamheten i nästa steg formulera en ansökan med stöd från samordnarna för investeringsfonden. Ansökan ska innehålla en plan för genomförande, en plan för uppföljning och utvärdering samt en plan för nyttorealiserings.

Beslut

Inkomna ansökningar ska granskas av rådet för sociala investeringar som vid behov också tar hjälp av vetenskaplig kompetens inom området. Stadsdirektören lämnar förslag till beslut avseende ansökan till kommunstyrelsen.

Genomförande

Vid bifall ska projektägaren tillsätta en styrgrupp och en projektledare som ges ansvar för projektarbetet. Under genomförandet av det sociala investeringsprojektet rapporterar den ansvariga styrgruppen till stadsdirektören. Kommunstyrelsen behöver följa arbetet med sociala investeringsfonder varför stadsdirektören samlat ska rapportera om genomförandet av samtliga projekt till kommunstyrelsen.

Utvärdering

I samband med att investeringsfasen avslutas ska insatsen utvärderas. Utvärderingen ska ligga till grund för en bedömning om vilka effekter satsningen gett.

Stadsdirektören beslutar, med denna utvärdering som grund, om plan för återföring vilken ska avse såväl tid som belopp för återföringen.

Uppföljning av återföringsplan

Återföringsplanen följs löpande upp och justeras under återföringsperioden.

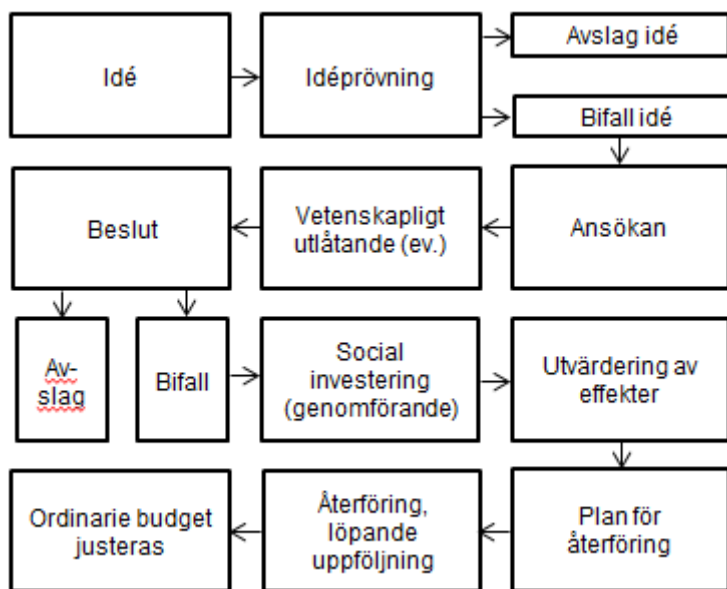
Återföringen hanteras praktiskt genom att berörda nämnder vid bokslut redovisar den besparing som insatsen resulterat i som överskott.

Justering av ordinarie budget

I samband med att återföringsperioden avslutas ska uppföljning och avstämning göras så att underlag ges för att slutligen justera budgeten för de verksamheter som berörs. Budgeten justeras utifrån de faktiska kostnader förvaltningen har på det område insatsen genomförts, dvs. minskas med ett belopp motsvarande den utgiftsminskning som åstadkommits med stöd av investeringsfonden.

Genom nedanstående figur illustreras de övergripande processtegen för den sociala investeringsfonden.

Beredningsprocessen för Stockholms stads sociala investeringsfond

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden, överförmyndarnämnden, samtliga stadsdelsnämnder, Stockholms Stadshus AB, Forum Idéburna Organisationer med Social Utveckling, Fryshuset, Mikrofonden Öst, Mötesplats Social Innovation och Sveriges Kommuner och Landstings projekt Psynek.

Överförmyndarnämnden, Stockholms Stadshus AB, Forum Idéburna
Organisationer med Social Utveckling och Fryshuset har ej inkommit med svar.

Innehållsförteckning	Sid
Arbetsmarknadsnämnden	20
Exploateringsnämnden	23
Fastighetsnämnden	24
Idrottsnämnden	25
Kulturnämnden	26
Kyrkogårdsnämnden	27
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	27
Servicenämnden	29
Socialnämnden	30
Stadsbyggnadsnämnden	31
Trafiknämnden	32
Utbildningsnämnden	33
Äldrenämnden	35
Bromma stadsdelsnämnd	36
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd	37
Farsta stadsdelsnämnd	38
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd	39
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	41
Kungsholmens stadsdelsnämnd	42
Norrmalms stadsdelsnämnd	43
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd	44
Skarpnäcks stadsdelsnämnd	45
Skärholmens stadsdelsnämnd	46
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd	47
Södermalms stadsdelsnämnd	48
Älvsjö stadsdelsnämnd	49
Österalms stadsdelsnämnd	50
Mikrofonden Öst	51
Mötesplats Social Innovation	52
Sveriges Kommuner och Landstings projekt Psynek	53

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 2 februari 2016 att hänvisa till arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Johanna Sjö m.fl. (M) samt Johan Fälldin (C), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Gulan Avci (L), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Ofelia Namazova (KD), *bilaga 1*.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 21 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen har tagit del av och ställer sig i huvudsak positiv till stadsledningskontorets förslag till riktlinjer för Stockholms stads sociala investeringsfond. Förvaltningen ställer sig bakom den grundläggande utgångspunkten att stadens medel på sikt ska kunna föras från kostsamma insatser när problem uppstått till kostnadseffektiva förebyggande åtgärder.

Arbetsmarknadsförvaltningen stödjer stadsledningskontorets förslag om att samtliga nämnder och bolag ska ges möjlighet att söka medel från den sociala investeringsfonden. Vidare är förvaltningen även positiv till att riktlinjerna inte begränsar målgruppen för insatserna.

Förvaltningen skulle gärna se att fonden ytterligare inriktas mot att skapa incitament för förvaltningsövergripande samverkan. Förvaltningen kan till exempel se att arbetet med arbetsmarknadsfrågor hänger tätt samman med inriktningen av stadens sociala arbete och arbetet med försörjningsstöd. Ett annat exempel är att kopplingen mellan utbildningsnämndens och arbetsmarknadsnämndens ansvarsområden blir tydligt i utvecklingen av insatser och arbetssätt som syftar till att tidigt förhindra eller i alla fall minska skolavhopp genom att elever får en ökad kunskap om arbetsmarknadens bredd, möjligheter och krav. Arbetet med sociala insatsgrupper har även en tydlig arbetsmarknadspolitisk koppling då insatser för de unga som aktualiseras inom de sociala insatsgrupperna i stort sett alltid inbegriper, eller bör inbegripa, insatser för att stödja den unge tillbaka till arbete eller studier. Exempelen är fler.

Nu startar ett arbete med att utarbeta lokala utvecklingsprogram i stadsdelsnämnderna. Tidigare erfarenheter av lokala utvecklingsprogram visar att sannolikheten är stor att prioriterade frågor bland de boende, framförallt i ytterstaden, ofta har koppling till arbetsmarknad och eller utbildning. Samverkan mellan stadsdelsnämnder, arbetsmarknadsnämnden och/eller utbildningsnämnden torde därför ofta bli en aktuell fråga om staden önskar behålla den grundläggande

ansvarsfördelningen mellan olika nämnder. Nya arbetssätt och förebyggande åtgärder av olika slag kommer troligen ofta behöva ligga i skärningspunkten mellan flera olika nämnders ansvarsområden.

Det utvecklingsarbete som idag bedrivs inom staden sker oftast förvaltnings- och nämndvis. Innovationskraft och nya idéer behöver därmed särskilt understödjas på nämndövergripande nivå.

Investeringsfonden kan med fördel även användas för att öka incitamenten och utveckla formerna för samverkan mellan offentlig sektor och den ideella sektorn. Arbetsmarknadsförvaltningen har i tidigare utredningar avseende sociala företag berört frågan avseende sociala investeringsfonder som möjlighet att göra långsiktiga sociala investeringar i syfte att undvika framtida utanförskap och social utsatthet. Då det finns en uttalad politisk vilja i stadens budget för 2016 att stadens verksamheter samarbetar med den idéburna sektorn anser förvaltningen att detta kan kopplas tydligare till riktlinjerna för stadens sociala investeringsfond.

Arbetsmarknadsförvaltningen har genom tidigare utredningar stött på exempel från andra kommuner där föreningar och organisationer inom den idéburna sektorn kan söka medel från den kommunala sociala investeringsfonden för att bedriva olika sociala projekt i lokalsamhället. Förvaltningen anser inte att investeringsfonden i detta skede ska öppnas för ideella organisationer att själva söka medel ur fonden men däremot kan det vara positivt att nämnder har möjlighet att söka medel i samverkan med en ideell organisation. De riktlinjer som föreslås av stadsledningskontoret uttrycker endast möjlighet för stadens verksamheter genom nämnder och bolag att söka finansiering ur fonden.

Stadens sociala investeringsfond kan med fördel också öppna möjligheter för att exempelvis finansiera investeringar där verksamheten bedrivs inom ramen för så kallat idéburet – offentligt partnerskap (IOP). Arbetsmarknadsförvaltningen har ingått tre avtal om idéburet – offentligt partnerskap med ideella föreningar. Genom dessa avtal om idéburet – offentligt partnerskap finns möjlighet att erbjuda deltagare i arbetsmarknadsnämndens verksamheter värdefulla aktiviteter som ligger inom ramen för nämndens arbete. Dessa aktiviteter är inte obligatoriska för deltagarna men erbjuder ett mervärde. Nämndens befintliga avtal om idéburet – offentligt partnerskap erbjuder aktiviteter som gynnar deltagarnas inläring eller sociala nätverk och som i förlängningen kan ses främja deltagarnas etablering på arbetsmarknaden. Det är dock svårt att mäta effekterna av dessa verksamheter och påvisa det finansiella mervärdet som eventuellt uppstått till följd av avtalen.

Arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig positiv till att i framtiden ingå fler avtal om idéburet – offentligt partnerskap där det anses lämpligt. Dessa skulle med fördel kunna finansieras genom medel från stadens sociala investeringsfond.

Stadsledningskontoret föreslår en ekonomisk modell som ställer krav på återföring av medel till investeringsfonden utifrån uppnådda effekter och besparingar. Förvaltningen har förståelse för valet av en sådan modell då avkastningen på gjorda investeringar rimligen bör kunna återföras för att finansiera nya satsningar. Dock anser förvaltningen att det kan bli svårt att omsätta rent praktiskt eftersom effektmätningar

av sociala projekt och förebyggande insatser är komplicerade. Förvaltningens erfarenhet genom tidigare genomförda projekt finansierade genom europeiska socialfonden är att de specifika effekterna av en enskild insats är svåra att fastställa. Detta eftersom arbetsmarknaden och konjunkturen påverkas av faktorer som är bortom verksamhetens kontroll och inverkan.

En insats kan ha varit framgångsrik i sig men en vändning i konjunkturen eller skiftningar i befolkningssammansättningen kan ändå ge ett negativt resultat på övergripande nivå. Ofta är det svårt att i sådana fall särskilja effekten av insatsen från andra förändringar i samhället. Utvärderare framhåller ofta att en säker effektutvärdering i stort sett förutsätter kontrollgrupper vilket är svårt att få till stånd då verksamheterna av etiska skäl sällan tillämpar ett arbetssätt där vissa individer lämnas helt utan insatser.

De exakta vinsterna av ett gott förebyggande arbete är inte heller helt enkla att beräkna då de kräver avancerade antaganden om vad som skulle hänt om det förebyggande arbetet inte bedrivits.

Modeller har tagits fram för olika typer av samhällsekonomiska beräkningar för att komma åt ovanstående problem men komplexiteten i ett sådant arbete är stor och förvaltningen föreslår att denna typ av effektutvärderingar styrs centralt och inte överlämnas till varje enskilt projekt att organisera.

Stadsledningskontorets förslag, som arbetsmarknadsförvaltningen tolkar det, skulle konkret innebära att en lyckad insats som finansieras genom den sociala investeringsfonden på sikt innebär en negativ budgetjustering för berörda nämnder. Det framgår inte av förslaget hur denna justering ska räknas ut, det vill säga om den ska utgå ifrån de unika individerna som omfattats av aktiviteten och deras enskilda resultat till följd av deltagande i projektet eller om justeringen baseras på antaganden om en eventuell besparing i de fall arbetssättet permanentas. I både dessa modeller finns en risk att justeringen inte tar hänsyn till eventuella förändringar som sker i omvärlden och som påverkar framtida resultat. Även detta ställer således krav på avancerad uppföljning och utvärdering kopplad till en noggrant genomförd omvärldsanalys för att bli rättvisande.

Arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig positiv till den process för ansökan och genomförande som presenteras i riktlinjerna för stadens sociala investeringsfond. Förvaltningen stödjer förslaget om att vetenskaplig kompetens inom området kan rådfrågas och vara behjälplig vid granskningen av ansökningarna. Det vore även önskvärt att ansökande verksamheter ges möjlighet att justera ansökan utifrån reflexioner och synpunkter som uppkommit av den vetenskapliga granskningen. Detta ger ett mervärde till det framtida projektet samt ger en möjlighet för verksamheten att utveckla sin projektidé och ansökan.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016

att besvara remissen i enlighet med kontorets tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Abit Dundar (L), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Maurice Forslund (KD) av som instämde i reservation anförd av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M).

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

På vilket sätt exploateringsnämndens verksamhet kan komma att bli berörd av Stockholms stads sociala investeringsfond får analyseras vidare efter det att riktlinjerna fastställts.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 2 februari 2016 att godkänna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen om Riktlinjer för social investeringsfond.

Reservation anfördes av Henrik Sjölander m.fl. (M), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Helena Eklund m.fl. (L), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Fuglesang (KD) som instämde i förslag till beslut från Henrik Sjölander m.fl. (M).

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 8 december 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Grunden för fastighetskontorets arbete är kombinationen av samhällsnytta och affärsmässighet i syfte att realisera kommunfullmäktiges mål. Resultatet är en kombination av ekonomisk vinst och uppfyllelsen av övrig samhällsnytta enligt ägardirektivet, så som de framställs i stadens budget. Vid avsteg från affärsnytta ska detta särskilt motiveras utifrån de sociala mål som kommunfullmäktige angett. Dock så åläggs fastighetskontoret ett avkastningskrav som fastställs av kommunfullmäktige i stadens budget. Beroende på avkastningskravets storlek gör detta att fastighetskontoret många gånger behöver prioritera projekt med ekonomisk bärighet framför mindre

lönsamma samhällsnyttiga projekt.

Den kommunala lagstiftningen runt investeringar är till sin natur mycket restriktiv. De kommuner som använder begreppet social investeringsfond enligt remissen, hanterar heller inte utbetalningen ekonomiskt som investering. Om detta är tanken bakom den utremitterade investeringsfonden så behöver detta klargöras då det är svårt att förstå vad som avses då olika begrepp används.

Svårigheten för fastighetskontorets vidkommande är att de insatser som avser höja samhällsnyttan, samtidigt som det ger ett negativt driftsnetto, inte avhjälpas med ökade investeringsmedel. För fastighetskontoret skulle det behövas möjlighet till nedskrivning av en investering, alternativt direkta bidrag.

Tanken bakom den modell som föreslås, där medel återförs till fonden motsvarande den utgiftsminskning som uppstått till följd av insatsen, är i sig god men fastighetskontoret menar att den i realiteten är svår att genomföra. I de fall då investeringar kan räknas hem på sikt genom lägre driftskostnader kan fastighetskontoret redan idag hantera dessa givet att kontorets tilldelade investeringsram är tillräcklig, särskilt som fastighetskontoret enligt stadens budget primärt ska tillhandahålla lokaler för stadens eget bruk. Om det går att påvisa utgiftsminskningar för annan verksamhet i staden till följd av en investering i fastighetskontorets bestånd på ett annat sätt än idag så skulle detta vara välkommet då det skulle vara lättare att motivera den enskilda investeringen. Men givet att det är en stadsintern hyresgäst finns det redan idag en process för detta. Om återföringskravet kan härledas till att ”gynna” en tredje part i staden, det vill säga i detta fall en tredje förvaltning så uppkommer frågan vem som ska avgöra hur stor den besparingen är? Det kan även ur ett demokratiskt perspektiv ifrågasättas huruvida denna tredje part (till exempel en nämnd) ska avkrävas en besparing man inte varit med att fattat beslut om? Vidare torde lejonparten av potentiella besparingar drabba andra aktörer än staden – primärt landsting och stat. I dessa fall faller idén med en återföring till fonden. Fastighetskontoret ser avslutningsvis en risk med att investeringsfonden riskerar leda till en ökad byråkratisering av en process som idag, givet ovanstående resonemang, redan är en integrerad del i kontorets och stadens arbete.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 2 februari 2016 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Bo Sundin (M) samt Mikael Valier (KD), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Daniele Fava (L), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Mathias Mellgren (C) som instämde i reservation

anförd av Bo Sundin (M) samt Mikael Valier (KD).

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 21 december 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Idrottsförvaltningen anser att införandet av en social investeringsfond innebär att staden och dess nämnder har fått ett nytt och innovativt verktyg för förebyggande insatser, utan de begränsningar som en ettårig budgetcykel medför. Positivt är också att det kan uppmuntra till och underlätta samarbete mellan nämnderna, men också med andra aktörer.

De krav som stadsledningskontoret föreslår ska gälla för att få medel beviljade ur investeringsfonden är enligt förvaltningens mening relevanta och rimliga. Även kravet på ett genusperspektiv är angeläget. Sett utifrån idrottsnämndens ansvarsområde, folkhälsa och ökad fysisk aktivitet, bör det finnas goda möjligheter att identifiera angelägna behov hos avgränsade målgrupper, som kan lämpa sig väl för särskilda insatser och som uppfyller de krav som ställs för att beviljas medel ur den sociala investeringsfonden.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 9 februari 2016 enligt kulturförvaltningens förslag.

Reservation anfördes av Rasmus Jonlund m.fl. (L), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Sophia Granswed m.fl. (M), *bilaga 1*.

Ersätтарыtrande gjordes av från Ulf Lönnberg (KD) som instämde i reservation anförd av Sophia Granswed m.fl. (M).

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen ställer sig i huvudsak bakom såväl de föreslagna utvecklingsområdena som mål och arbetssätt. Det innebär att alla stadens verksamheter ska kunna söka medel från fonden. Inom kulturområdet finns stora möjligheter att utifrån fondens riktlinjer utveckla både förvaltningens egna verksamheter, samarbetsformer inom och utom stadens organisation samt nya arbetssätt. Förvaltningen arbetar redan i dag med sociala, preventiva och utbildningsinriktade uppgifter som ligger i linje med fondens målsättningar. Några av

dessa redovisas som bilaga i slutet av remissvaret.

Förvaltningen vill betona vikten av en flexibel bedömning av återföringskravet som innebär att angelägna sociala investeringar kan genomföras även om kostnadsminskningen är svårutredd och de samhällsekonomiska vinsterna långsiktiga. Det kan komma att gälla projekt där exempelvis Kulturskolan eller Stadsbiblioteket deltar.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 3 februari 2016 att överlämna detta utlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Annette Lundquist Larsson m.fl. (M), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Cecilia Önfelt (C) och Ewa-Marie Ås (KD) som instämde i reservation anfordrad av Annette Lundquist Larsson m.fl. (M).

Kyrkogårdsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Kyrkogårdsförvaltningen konstaterar att den sociala investeringsfonden inte direkt berör kyrkogårdsnämndens kärnverksamhet.

Kyrkogårdsförvaltningen har genom åren samverkat med olika aktörer i olika arbetsmarknadsprojekt. Kyrkogårdsmuren vid Skogskyrkogården och byggandet av Strandkyrkogården i södra Stockholm är exempel på arbetsmarknadsprojekt i kyrkogårdsnämndens regi. Idag erbjuder kyrkogårdsnämnden aspirantplatser till Jobbtorg och praktikplatser åt Försäkringskassan. Samarbeten sker också med olika yrkesutbildningar

Kyrkogårdsförvaltningen ser möjligheter att i samverkan med andra aktörer, exempelvis arbetsmarknadsförvaltningen eller lokala stadsdelsnämnder, yrkesskolor mm utveckla projektidéer som skulle kunna kvalificera sig för ansökan av medel ur den sociala investeringsfonden. Anläggandet av den nya begravningsplatsen vid Järva kan vara ett projekt som väl lämpar sig för den typen av samverkan.

Generellt anser förvaltningen att projektens huvudmannaskap, styrning och återföring av medel måste belysas noggrannare. Det måste också finnas möjligheter att lägga ned projekt om effekter uteblir eller kostnaderna blir för höga. Stöd och lotsning av projekten måste också kunna ske parallellt under projekttiden.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 2 februari 2016 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Jonas Naddebo (C) och Lars Jilmstad m.fl. (M), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Ulrika Hoff (KD) som instämde i förslag till beslut från vice ordföranden Jonas Naddebo (C) och Lars Jilmstad m.fl. (M).

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är inte mer än marginellt berörd av förslaget. Den sociala investeringsfonden skall visserligen kunna användas till stadsmiljöåtgärder, men i första hand torde det vara fråga om projekt inom den sociala sektorn som kan komma ifråga. Det finns dock anledning ge några allmänna synpunkter på förslaget.

Det är bra att det har inrättats en social investeringsfond.

Resursfördelningssystemen inom det sociala området är inte en perfekt fördelningsnyckel. Det behövs centrala medel som kan användas för olika utvecklingsprojekt m m. De tidigare medel som avsatts i bokslutet för olika ändamål har i huvudsak fungerat bra. Det gäller till exempel kompetensfonden, miljömiljarden och IT-investeringar. Förvaltningen har också erfarenhet av en rad externa projektmedel inom miljöområdet. Förutom olika EU-finansieringar, LiP (lokala investeringsprogram, Klimp (klimatinvesteringar) Energimyndighetens bidrag för el bilar, Hållbara städer (som ju bidrog till Hållbara Järva). Det är bra att det nu inrättas fond med centrala medel även på det sociala området.

Den allmänna erfarenheten är att projektmedel inte får omgärdas av för stor byråkrati avseende uppföljning och redovisning. Inte minst inom EU-projekten tar administrationen orimligt mycket tid i anspråk från det verkliga syftet med projektmedlen, nämligen att få tillstånd förbättringar i verkligheten.

Förvaltningen ifrågasätter därför om det verkligen är meningsfullt med den återbetalningsplikt som följer med projektmedlen. Denna ordning förefaller att ge närmast negativa incitament för en förvaltning att åstadkomma kostnadsbesparande effekter. Varje krona som sparas kommer inte att kunna användas för nya och bättre verksamheter utan förvandlas till en varaktig budgetminskning.

Även om man kan förstå syftet med återbetalningsplikten inger den farhågor. På IT-området där en liknande princip tillämpades tidigare, visade det sig att det fanns betydande svårigheter att beräkna kostnadsminskningar och än mer att kunna härleda besparingar till ett särskilt projekt. Den dominerande erfarenheten var att ny och

förbättrad digital service inte gav kostnadsbesparingar utan snarare ökad service till medborgarna och till följd därav ett ökat intresse för ytterligare service från förvaltningen.

Den nu föreslagna principen om återbetalning innebär, enligt förvaltningen, en betydande risk för ökad byråkrati när det skall klaras ut om en kostnadsminskning kan hänföras till ett visst projekt eller om det har andra orsaker. Därtill kommer att om en förvaltning genomför ett framgångsrikt projekt som kopieras av andra, skall då bara "den projektägande förvaltningen" eller alla förvaltningar drabbas av budgetminskning. Och varför skall konstruktiva och innovativa nämnder drabbas av nedskärningar, medan förändringsobenägna nämnder kan behålla sina ineffektivt använda budgetmedel?

Förvaltningen anser med hänvisning till vad som anförts att principen om återbetalning är feltänkt och bör omprövas. I varje fall måste systemet ändras så att framgångsrikt arbete inte bestraffas fullt ut. Minst hälften av en kostnadsbesparing måste kunna behållas av en framgångsrik nämnd. Det vore djupt olyckligt om denna princip kom att gälla allt utvecklingsarbete inom staden.

Inom miljöförvaltningen är Energicentrum ett utmärkt exempel på vad som kan åstadkommas för verksamheter som inte har en tydlig egen kostnadsnytta, men vars verksamhet typiskt sett leder till mångdubbelt högre kostnadsminskningar för staden. Verksamheten började som ett projekt med stöd av miljömiljarden och KLIMP-pengar. När verksamheten så småningom permanentades fanns en diskussion om återbetalning. Kommunfullmäktige beslutade emellertid att inte införa en sådan princip, eftersom kostnadsbesparingarna inte uppstod inom miljöförvaltningen. I första hand skedde detta istället inom fastighetsbolagen, men även andra förvaltningar och bolag, till följd av bland annat det stöd som Energicentrum gett. Det framgår tydligt av Energicentrums redovisning för verksamheten som behandlas vid samma nämnd som detta tjänsteutlåtande.

Det är rimligt att kommunfullmäktige tillämpar en motsvarande princip inom det sociala området. Att nu tillämpa strängare regler på det sociala området än vad som tidigare skett på IT- och miljöområdet är inte motiverat.

I övrigt har miljöförvaltningen ingen erinran mot förslaget. Möjligen skall nämnas att stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och förslag innehåller språkliga brister som minskar förståelsen av förslagets innebörd. Även i det avseendet krävs en översyn.

Servicenämnden

Servicenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 2 februari 2016 att åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Sara Jendi Linder m.fl. (M), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Gunilla Hansson (C) som instämde i förslag till beslut från vice ordföranden Sara Jendi Linder m.fl. (M).

Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 13 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen stödjer förslaget till riktlinjer för stadens sociala investeringsfond som är väl utformade och ge tydliga utgångspunkter för stadens insatser på området.

Förvaltningen konstaterar att det finns en långsiktighet och komplexitet när det handlar om att ta fram mål, genomföra insatser och bedöma effekter av sociala investeringar. Därmed är det bra att riktlinjerna ger förvaltningarna/staden möjligheter att pröva insatser samt mäta effekter och kostnader osv över en längre tid och i samverkan mellan flera intressenter.

Det är bra att fondens insatser tydligt ska knyta an till det arbete som bedrivs av kommissionen för social hållbarhet, med den tillhörande organisation och forskningsanknytning som staden redan har etablerat på området. Därmed kan resurser för bedömning och prioriteringar, genomförande och uppföljning på området samordnas inom staden vilket är positivt.

Det ska noteras att förslaget innebär att effektkravet ska utgöra grunden för vilka investeringar som ska beviljas medel. Därmed pekas inte ut någon prioriterad målgrupp för satsningarna. Detta ter sig rimligt med hänsyn till fondens syfte samt i beaktande av att behovet av olika socialt förebyggande insatser inom staden kan förändras framöver.

Erfarenheter och forskning gällande sociala investeringar ökar, inom landet såväl som internationellt. Bland annat sker en utveckling av särskilda modeller för styrning och ekonomisk uppföljning av denna typ av insatser. Staden har också deltagit i EU-projekt på området. Det är i sammanhanget viktigt att staden tar tillvara dessa erfarenheter.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 februari 2016 att överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 20 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Preventivt arbete är en del av socialtjänstens grundläggande uppdrag och kan ge stora vinster på sikt i form av minskade kostnader för missbruksvård, kriminalvård, skola etcetera. Inom staden har det funnits och finns sedan tidigare flera långsiktiga

investeringsåtaganden, som till exempel Söderortsvisionen och Järvalyftet. Inom förvaltningen finns exempel på preventiva insatser såsom Skolfam, pilotprojekt skola socialtjänst (PPSS), Trestad2 med flera. Inom förvaltningens FoU-verksamhet finansieras även en rad olika utvecklingsprojekt inklusive utvärderingar av dessa samt utvärderingar av verksamheter.

Precis som stadsledningskontoret skriver i sitt tjänsteutlåtande kan emellertid kommunernas förmåga att arbeta preventivt påverkas av budgetstyrningens villkor genom att de kan leda till kortsiktigt tänkande, suboptimering och en obenägenhet för enskilda verksamheter att ta risker. Det är därför både positivt och viktigt att staden nu planerar att satsa ytterligare på det långsiktiga förebyggande arbetet. Förvaltningen är också positiv till att förslaget innehåller ett strukturerat stöd från stadsledningskontoret till de verksamheter som beviljas medel, både vid ansökan, genomförande och utvärdering. Då det för en enskild verksamhet kan vara både omfattande och svårgreppbart hur processen går till och vilka konsekvenserna kan bli är det bra att stödet är omfattande. Det är också bra att det därmed är tydligt till vem verksamheten ska vända sig med frågor som uppstår. I den information som ges till intresserade verksamheter är det viktigt att det tydliggörs på vilket sätt mätningen av utgiftsminskningen kommer att genomföras. Det bör framgå vilka modeller som kommer att användas och hur effekterna av investeringen kommer att särskiljas från andra faktorer i omvärlden som är svåra eller omöjliga att påverka. Om de ekonomiska konsekvenserna blir tydliga och förhållandevis förutsägbara minskar risken att verksamheter avstår från att söka medel utifrån en oro för återbetalning och eventuell minskning i kommande ordinarie budget. Dessa verksamheter skulle förmodligen också behöva information om vad som händer ifall kostnader skulle öka igen, ett antal år efter avslutad investering.

Förvaltningen menar att det är positivt att den sociala investeringsfonden ska komplettera och stödja stadens ordinarie arbete och vill betona vikten av att fonden inte tillåts bli en alltför separat projektorganisation. Det kan finnas en risk att sociala investeringsfonder som hanteras separat till och med kan riskera att bli kontraproduktiva då ordinarie verksamhet utarmas på förebyggande verktyg och kompetens.

Förhållandena mellan preventivt socialt arbete och ekonomiska effekter på sikt har varit svåra att mäta, på verksamhetsnivå såväl som på samhällsnivå. Förvaltningen ser positivt på om det tas fram en tillförlitlig modell för att kunna mäta en specifik verksamhets effekter under en specifik tidsperiod.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016 att godkänna och överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Erik Slottner (KD), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Peter Backlund (L), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Roger Mogert m.fl. (S), Cecilia Obermüller m.fl. (MP) och Sebastian Wiklund (V), *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 30 november 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret ser positivt på dessa riktlinjer samt att vikten av uppföljning och utvärdering lyfts. Kontoret ser även positivt på att det finns en idéfas innan ansökningsfasen.

Återföringsmodellens avgränsning på 6 år gör det svårt för stadsbyggnadsprojekt då tiden från idé till färdigställt projekt ofta är längre.

Förutom direkta sociala investeringar är det viktigt med förebyggande arbete i stadsutvecklingsprocesserna.

Stadsbyggnadskontoret har tillsammans med aktörer inom staden tydligt visat på den breda kunskap och det engagemang som finns då det kommer till förebyggande åtgärder för att lyfta stadens alla delar och ge alla stadens medborgare goda och jämlika livsvillkor. Aktuella projekt såsom Rinkebystråket och Kista Äng har skapats i samverkan med stadsdelens medborgare för att ge långvariga positiva effekter.

Under hösten har den förvaltningsövergripande arbetsgruppen Staden i ögonhöjd med förstärkning från socialförvaltningen, fokuserat på att ta fram former för integrerade barn-konsekvensanalyser (BKA). Arbetsgruppen har i arbetet belyst vikten av en BKA med en tidig dialog och inventering för att lyfta de livsvillkor som råder inom det tänkta projektområdet.

Stockholm stad har även knutit forskningen närmare genom överenskommelsen med KTH. Detta möjliggör tillgången till den senaste forskningsbaserade kunskapen bland annat inom social hållbarhet.

Slutsatserna i rapporten *Skillnadernas Stockholm* kommer att ligga till grund för revideringen av översiktsplanen för Stockholm. Översiktsplanearbetet sker i nära samarbete med hållbarhetskommisionen och den forskningsbaserade rapporten *Jämlik och socialt hållbar stad*. Även dialog och delaktighet med stockholmarna kommer vara en viktig del av den socialt hållbara staden.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016 att som svar på remissen överlämna kontorets tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Cecilia Brinck m.fl. (M), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Jill Eriksson (L), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Mikael Valier (KD) som instämde i förslag till beslut från vice ordföranden Cecilia Brinck m.fl. (M).

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 december 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret ställer sig positiv till den sociala investeringsfonden enligt den modell som stadsledningskontoret föreslår. Genom fonden skapas förutsättningar för att genomföra angelägna och långsiktiga insatser utan att det begränsas av den ordinarie budgetens ettårsperspektiv.

De krav som ställs på projekten för att få finansiering genom fonden är ändamålsenliga och ligger i linje med kommunfullmäktiges inriktningsmål och fondens intentioner.

För projekt som beviljas stöd ska ansvarig förvaltning tillsätta en styrgrupp och en projektledare och löpande rapportera genomförandet till stadsdirektören. Enligt trafikkontoret bör det ställas olika krav på projektorganisationen utifrån projektets omfattning och beviljade medel. För höga administrativa krav kan få negativ påverkan på nämndernas vilja att söka medel från fonden. Detta gäller även för ansökningsförfarandet.

Modellen med återföring innebär att återföringen ska utgöras av den faktiska kostnadsminskningen som projektet bidragit till. Detta förutsätter att kostnaderna är kända innan projektstart. Här finns en osäkerhetsfaktor då det ur den ekonomiska redovisningen inte alltid går att utläsa samtliga kostnader för en viss verksamhet. Det är därför angeläget att den ekonomiska redovisningen kvalitetssäkras både i ansökan och under projektets gång. Detta ställer krav på att det ingår ekonomisk kompetens i rådet för sociala investeringar som ska bedöma projekten, särskilt när de ekonomiska effekterna ska värderas.

Trafikkontoret kan notera att det används olika begrepp i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och i riktlinjerna. I tjänsteutlåtandet anges vilka krav som ska ställas på de projekt som finansieras med medel från fonden. I riktlinjerna anges dessa krav som riktlinjer. Då det de facto är fråga om krav alternativt kriterier bör något av dessa två begrepp användas. Dessutom bör begreppet utgiftsminskning bytas till kostnadsminskning eftersom det är reducering av driftkostnader som eftersträvas.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på

remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Lotta Edholm (L), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Cecilia Brinck m.fl. (M), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av John Kåberg (C) som hänvisade till reservationen från Liberalerna.

Ersättaryttrande gjordes av Christian Carlsson (KD) som hänvisade till reservationen från Moderaterna.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 13 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget till riktlinjer för den sociala investeringsfonden.

Det är positivt att det förebyggande arbetet stimuleras genom ekonomiska incitament. Ekonomiska medel frigörs till projekt som annars kanske inte skulle komma till stånd på grund av ettåriga budgetcykler och risk för suboptimering då minskade kostnader i en verksamhet påverkar framtida kostnader i en annan verksamhet.

Förvaltningen anser samtidigt att det är otydligt hur det ska kunna säkerställas att effekter och utgiftsminskning är följd av en viss specifik insats och inte av ordinarie verksamhet. Beräkningen av de minskade utgifterna för en verksamhet utgår från att den befintliga ordinarie verksamheten samtidigt har bedrivits under projektfasen samt att den fortsätter efter projektfasen. Förvaltningen vill lyfta fram risken för att befintlig/ordinarie verksamhet som inte får minskade utgifter av ett projekts effekter kan komma att få en minskad budget, då det sannolikt kommer att vara svårt att tydligt avgöra sambanden mellan insats och effekt. Detta skulle kunna komma att motverka syftet med den sociala investeringsfonden.

Förvaltningen anser också att det finns en risk att återföringen tas från fel nämnd och undrar hur återföring och minskat budgetanslag hanteras när minskade utgifter i en nämnd motsvaras av ökade utgifter i en annan nämnd? Det är oklart om utgiftsminskningen som ska återföras syftar till **nettoutgiftsminskningen**. Förvaltningens tolkning av förslaget till riktlinje är att återföring ska ske när **nettoutgiftsminskningen** innebär ett budgeterat överskott för kommunen totalt, men anser att detta bör förtydligas i riktlinjen. Exempel: om ny förebyggande verksamhet i gymnasieskolan minskar försörjningsstödet på stadsdelsnämnderna behöver utbildningsnämndens budget öka och stadsdelsnämndernas budget minska. Den totala kommunala utgiften ska dock naturligtvis vara minskad, annars har insatsen inte gett tillräckligt bra effekt för att fortsätta.

Återföringstiden sex år är relativt kort, då minskade framtida kommunala kostnader, exempelvis försörjningsstöd, kan uppstå långt senare. Detta kan komma att rikta fokus på beviljande av projekt som ger avkastning på kort sikt.

Förvaltningen vill understryka vikten av kravet på en plan för uppföljning och utvärdering av måluppfyllelse och ekonomiska effekter. Genomförd på ett bra sätt kan uppföljning och utvärdering av projekten leda till förbättrade metoder för effektutvärdering, ett område som av tradition inte är så väl utvecklat i den kommunala sektorn. Centralt metodstöd och kvalitetssäkring i detta arbete är angeläget. Det är också av stor vikt att tillvarata andra kommuners erfarenheter av sociala investeringsfonder och effektutvärderingar. Ett exempel är Norrköping, där man har dokumenterat effekterna av insatserna på ett systematiskt sätt med relativt enkla metoder och internt av kommunens egen personal.

Det finns paralleller mellan den sociala investeringsfonden och det förslag till innovationsstrategi som har remitterats tidigare, exempelvis vad gäller att vara incitament för nytänkande och en verksamhets förhållande till risktagande vid en opövd insats. Förvaltningen vill framhålla värdet av att dessa delar sammanfogas där det är möjligt, för att synergieffekter ska kunna uppnås.

Ordvalet ”investering” leder tankarna till avskrivningar och räntor, vilket är det normala sätt som investeringar hanteras i och påverkar resultaträkningen. Att istället kalla fonden för ”förebyggandefond” eller ”social fond” är alternativ, vilket även liknar gängse bokföringstermer såsom exempelvis underhållsfond.

Förvaltningen föreslår att nämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen och att beslutet justeras omedelbart.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 januari 2016 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen.

Reservation anfördes av Ann-Katrin Åslund (L), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Dennis Wedin m.fl. (M) och Britt Westerlind (KD), *bilaga 1*.

Ersätтарыtrande gjordes av Alfred Askeljung (C) som instämde i reservation anförd av Dennis Wedin m.fl. (M) och Britt Westerlind (KD).

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Äldreförvaltningen ställer sig bakom stadsledningskontorets förslag om riktlinjer för Stockholms stads sociala investeringsfond.

Remissen presenterar att investeringsfonden ska främja utveckling av nya arbetssätt och innovationer. Äldreförvaltningen anser att ett sådant sätt skulle kunna vara modeller för forskarteam, Fellowship program, där tvärprofessionella grupper av forskare följer utvalda processer i verksamheten för att identifiera förbättringsmöjligheter utifrån ett brukarperspektiv.

Äldreförvaltningen ställer sig bakom förslaget om att medel från fonden inte enbart riktar sig till barn och unga utan även kan beviljas för sociala investeringar för samtliga åldersgrupper.

Förslaget att enheterna som söker medel ur fonden ska få stöd genom en samordningsfunktion på stadsledningskontoret är bra. Äldreförvaltningen föreslår att utöver de angivna kompetenskraven för samordnarna även har kunskap om hur modeller för Design thinking/servicedesign och innovationsupphandlingar kan användas i utvecklingsarbetet.

Det är viktigt att beredningstiden inte blir för lång och omfattande eftersom det kan hämma mindre projekt över huvud taget söka medel. För att undvika detta skulle ansökningarna kunna delas in i omfattningens storlek och därmed kan mindre omfattande projekt få ett snabbare ansökningsförfarande.

I modellen som föreslås ska medel återföras till fonden motsvarande den utgiftsminskning som uppstått till följd av insatsen. Det kan vara mycket svårt att uppskatta hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Effekten av insatserna syns kanske inte alltid direkt utan efter flera år och kan uppstå hos andra huvudmän. Förebyggande insatser i äldreomsorgen kan först ha en effekt i landstingets primärvård för att långt senare ge effekter som till exempel senare debut för insatser från hemtjänsten eller senare inflyttning till vård- och omsorgsboende.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av Jan Tigerström m.fl. (M), *bilaga 1*.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Bromma stadsdelsförvaltning konstaterar att det är positivt att erhålla möjligheter till att ansöka om ekonomiska utvecklingsmedel för längre tid än ett budgetår.

Förslaget om återföring av eventuella överskott från verksamheter som har utvecklats positivt väcker en osäkerhet eftersom Stockholms stad har många olika förvaltningar, bolag samt blandade driftsformer. Olika ekonomiska driftsförutsättningar inom t.ex. en stadsdelsförvaltning bidrar till att överskott i

verksamheterna hanteras på olika sätt beroende på om verksamheten är finansierad genom anslag, intäkter eller om det är resultatenheter.

Om en stadsdelsförvaltning utarbetar kostnadseffektivare metoder med stöd av investeringsfonden kan det ju på sikt medföra minskad ekonomisk tilldelning trots att stadens fördelningsnycklar är utformade enligt andra principer. M.a.o. kan det i modellen uppfattas som om effektivare utförarverksamheter inom förskolan eller socialtjänsten kan förorsaka en minskad tilldelning av medel till den berörda stadsdelens myndighetsutövning inom t.ex. verksamheterna för barn och unga.

Om andra stadsdelar implementerar samma metoder och samtidigt får en effekt av kostnadsminskning sker det då ingenting hos dessa, eller minskar samtliga stadsdelars tilldelning?

Incitamentet att söka medel blir mest påtagligt om effekten för verksamheten och stadsdelsnämnden resulterar i att en eventuell minskning av kostnader kan täcka andra behov hos verksamheten, verksamhetsområdet eller stadsdelsförvaltningen genom omfördelning eller genom att överskottet fonderas.

En eventuell risk för en framtida minskning av den ekonomiska tilldelningen till stadsdelsförvaltningen kommer möjligen därför att skapa ambivalens inför möjligheten till att ansöka om medel från stadens sociala investeringsfond.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016 att godkänna förvaltningens svar på remissen om social investeringsfond och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Gustav Johansson m.fl. (M), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Peter Backlund (L), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 december 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen bedömer att förslaget är genomtänkt och att man tagit del av erfarenheter från kommuner som sedan tidigare har sociala investeringsfonder.

Det är rimligt att det finns kopplingar till fullmäktiges mål och de strategiska utvecklingsområden, som tagits fram av hållbarhetskommissionen, avseende utgångspunkterna och målområdena för den sociala investeringsfonden.

Utifrån andra kommuners erfarenhet och rapporten ”Sociala investeringsfonder i Sverige – Fakta och lärdomar”, av Lars Hultkrantz, är effektutvärderingar av kommunekonomiska effekter inte enkla att göra, vilket eventuellt kan vara en orsak till

att få kommuner har valt att kräva återföring av medel. Det saknas enligt Lars Hultkrantz en effektutvärderingskultur i kommunal verksamhet som motsvarar den vid klinisk forskning inom sjukvården och han förslår att kraven på utvärderingar ska anpassas till de enskilda projektens förutsättningar. Den erfarenheten kan det vara lämpligt att ta fasta på, bedömer förvaltningen.

Förvaltningen anser trots detta att incitamentet med effektutvärdering och återbetalning kan ha positiva konsekvenser. Bland annat för att uppmuntra strävan att styra och leda stadens verksamheter mot arbetssätt som ger bra resultat. Det kan också medföra en större seriositet och mer genomtänkta ansökningar.

Förvaltningen vill poängtera att det kan ta lång tid att bedöma om de satsningar som görs leder till effekt. Det är positivt att, i det fall den situationen uppstår att det inte går att avgöra eller mäta effekter av en satsning inom den utsatta tidsramen, de projekten undantas från återföringskraven.

Det är ambitiöst och seriöst att ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Kanske vore det bra om den vetenskapliga kompetensen kom in i ett tidigare skede än i beslutsskedet, till exempel under ansökningsprocessen, som stöd för att utarbetande av plan för uppföljning och utvärdering.

Förvaltningen föreslår att det ska finnas tydliga informationskanaler mellan rådet för sociala investeringar och kommunstyrelsen. Den som lämnar förslag till beslut till kommunstyrelsen, som styrgruppen löpande rapporterar till och som rapporterar om samtliga projekt till kommunstyrelsen kan lämpligen vara representant i rådet för sociala investeringar. Detta för att underlätta informationsutbytet och undvika ytterligare ett informationsled.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslaget till riktlinjer för social investeringsfond i Stockholms stad.

Reservation anfördes av Lars Jilmstad m.fl. (M), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Peter Öberg (L), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Lars Bäck (V), Kjell Backman m.fl. (S) och Mariana Moreira Duarte m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Lars Hultkvist (KD) som instämde i reservation anförd av Lars Jilmstad m.fl. (M).

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 januari 2016 har

i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar bedömningen att fonden ger förutsättningar för ett effektivt och långsiktigt arbete för social hållbarhet, framför allt för att det innebär ökade möjligheter för mer kostnadskrävande insatser som inte är möjliga att inrymma inom den ordinarie årsbudgeten.

Förvaltningen ser dock problem med den föreslagna återföringsmodellen. Enligt denna ska nämndernas budget justeras motsvarande det belopp effektiviseringen har medfört. Enligt förvaltningen tar detta delvis bort incitamentet till effektiviseringen. Det kan också vara mycket svårt att göra en beräkning av de faktiska kostnadsminskningar som ett investeringsprojekt har resulterat i.

Förvaltningen ser inte heller hur återföringskravet skulle fungera med rådande resursfördelningssystem. Dessutom kan investeringen göras inom ett verksamhetsområde och de besparande effekterna uppstå inom ett annat verksamhetsområde, eller utanför stadsdelsområdet och även utanför Stockholms stad.

Förvaltningen föreslår att nämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016 att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av Abit Dundar m.fl. (L), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Lars Svärd m.fl. (M), *bilaga 1*.

Ersättningsyttrande gjordes av Hans Tjernström (C) som instämde i reservation anförd av Abit Dundar (L).

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 22 december 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till de föreslagna riktlinjerna för den sociala investeringsfonden. Det ger förvaltningen möjlighet att utveckla arbetssätt utifrån den senaste forskningen och testa nya vägar för att effektivisera och utveckla verksamheten. Det ger även tydliga signaler om att det preventiva arbetet är viktigt för att motverka kostnader i framtiden.

Det är positivt att projekten kan löpa under flera år, då det ger kontinuitet och möjlighet till långsiktighet. Att som oftast behöva söka medel varje år skapar en

osäkerhet i projekt, och gör att det exempelvis blir svårare att behålla duktiga projektledare. Det bör dock finnas ekonomiska avstämningar under projektperioden för att tillförsäkra att medlen används i den takt som de ska. Risken är annars att projekten inte löper på som de ska.

Det finns emellertid en risk att ansökningsprocessen blir för lång och omfattande, och att förvaltningarna därför inte kommer komma att ha möjlighet att söka projektmedel även om de har en lämplig projekttid. Att skriva ansökningar och framförallt omfattande sådana, vilket detta handlar om, tar mycket resurser i form av arbetstid i anspråk. Vissa förvaltningar har inte möjlighet att lägga ner dessa resurser på att skriva ansökningar, medan andra som har resurserna avstår från att söka då de inte vet om projekten kommer att bli genomförda. Troligen kommer man att missa goda projekttid.

Förvaltningen föreslår därför att man inrättar en förstudiefas med finansiering från fonden när ansökan skrivs, d.v.s. efter idéfasen, och för att se om projektet är genomförbart. I denna förstudiefas bör fonden bekosta lön för en projektledare. Detta skulle minska riskerna för den förvaltning som söker projekten och det skulle även leda till mer genomarbetade förstudier/ansökningar.

Det bör också finnas en plan för hur fonden kan hjälpa till med ansökningarna, och det stöd som samordnarna ska ge bör tydliggöras.

Samordnarna kommer att få en central roll för fonden. Framförallt för att sprida information, men även i att stötta och hjälpa förvaltningar att ansöka om projekt. Det finns en risk att medel från fonden framförallt kommer sökas av vissa förvaltningar, medan andra förvaltningar inte har resurser för att söka eller är mer ovan att driva utvecklingsprojekt. Man bör därför ha i beaktande hur man kan tillgängliggöra dessa pengar för samtliga förvaltningar och inom olika områden. Man bör även ha i beaktande att det inom vissa områden är betydligt svårare att följa upp och se mätbara effekter och ekonomiska vinster än i andra. Det är därför viktigt att inte gynna områden där det är lättare att följa upp utan istället fokusera på områden där projekten har störst verkan.

Förvaltningen ser även att det finns risker med den ekonomiska uppföljningen efter projekten och återbetalningen till fonden. Detta då det kan vara problematiskt att identifiera vad för kostnadsminskning som projektet faktiskt har lett till och vad som beror på andra faktorer.

I ärendet beskrivs att fonden ska samordnas med kommissionen för social hållbarhet. Detta är något positivt då kommissionen kan identifiera områden och projekt som är viktiga ur ett socialt hållbarhetsperspektiv. Det är dock viktigt att dessa projekt inte gynnas med exempelvis extra stöd i ansökningsprocessen jämfört med ansökningar som kommer in utan sociala hållbarhetskommisionens inverkan, utan alla ansökningar får samma chans.

Det är även viktigt att det finns en samordning och dialog med de andra medel som finns att söka inom staden, såsom exempelvis socialnämndens lokala utvecklingsmedel och hemlöshetsmedel från centrala medelsreserven. Det måste vara tydligt när förvaltningarna ska söka medel hos fonden och när man ska söka medel

exempelvis hos socialnämnden.

Förvaltningen ställer sig således sammanfattningsvis positiv till de föreslagna riktlinjerna för den sociala investeringsfonden, och ser att fonden kan öppna möjligheter för nya typer av projekt. Förvaltningen ser dock en viss risk att fondens ansökningsförfarande kan bli allt för omfattande och resurskrävande, och att förvaltningarna därför avstår att söka trots goda idéer. Därför bör olika alternativ undersökas för att motverka detta, som exempelvis en finansierad förstudiefas.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av vice ordförande Bo Arkelsten (M), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Helen Jäderlund Eckardt (L), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ordförande Kadir Kasirga m.fl. (S), Anton Fendert (MP) m.fl. och Leif Larsson (V), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 januari 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till att det finns en fond att söka medel ur för att stärka de preventiva insatserna och att möjlighet ges att prova insatser där de positiva effekterna uppstår först efter en längre tid. Förvaltningen anser det positivt att kunskapsbaserade arbetssätt främjas, att det ställs krav på systematisk uppföljning och utvärdering samt att kostnadsminskningar för staden som helhet betonas.

Förvaltningen vill lyfta att uppföljning och utvärdering är komplext, särskilt i denna typ av projekt. Exempelvis kan kostnadsminskningar till följd av en viss åtgärd uppkomma hos en annan nämnd och av kommunstyrelsens förslag framgår inte hur en sådan effekt ska bedömas. För att säkerställa att det finns ett samband mellan projekt och uppnådd effekt behövs tydliga riktlinjer och kompetent metodstöd i uppföljning.

Förvaltningen anser att modellen för återföring behöver utvecklas för en tydligare incitamentsstruktur. För att öka incitamenten för nämnderna att ansöka om projektmedel bör de nämnder som lyckas med sina projekt, det vill säga får en kostnadsminskning, alltid få behålla en del av överskottet. Att föreslå en minskning av nämndbudgeten efter återföringstiden är en åtgärd som väsentligt riskerar att minska incitamenten att söka medel. Återföring och minskning av budgeten riskerar dessutom att undergräva nämndernas innovationsvilja. Förvaltningen anser därför att förslaget

om en minskning av nämndbudgeten ska tas bort. Endast i de fall uppföljning och utvärdering av projekt inte genomförs enligt riktlinjer bör återföring av projektmedel komma i fråga.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016 att överlämna tjänsteutlåtandet som sitt yttrande till stadsrevisionen.

Reservation anfördes av Henrik Sjölander m.fl. (M), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Maria Johansson (L), *bilaga 1*.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen tycker att det är positivt att en social investeringsfond har inrättats inom Stockholms stad. Lyckade investeringar i tidiga insatser kan komma att bidra till såväl mänskliga, samhällsekonomiska som kommunekonomiska vinster. Fondens olika investeringsprojekt kan komma att ge stadens verksamheter erfarenheter av nya arbetssätt och gränsöverskridande samverkan mellan olika verksamheter och med olika samverkanspartners.

Rådet för sociala investeringar är en central funktion i processen med investeringsfonden. Rådet ska granska dels inkomna idéer och dels inkomna ansökningar. Förvaltningen ser att rådet för sociala investeringen, förutom att vara en beredande funktion, även skulle komma vara en metodstödjande, sammanhållande, kunskapssamlade och kunskapsspridande funktion till stadens olika verksamheter i arbetet med sociala investeringar.

Beredningsprocessen av inkomna ansökningar bör inte ta för lång tid. Den bör även vara transparent och tydlig avseende de bedömningar som görs och de beslut som fattas, då verksamheter kommer att lägga ner resurser och engagemang i utarbetandet av en ansökan till fonden. En prioriteringsordning kan understödja beredningsprocessen; till exempel projekt som bedöms ge störst socioekonomisk effekt, projekt som berör flest nämnder eller förvaltningar och/eller andra aktörer, projekt som har identifierat en för staden viktig strategisk fråga.

Förvaltningen ser en svårighet i att mäta de ekonomiska effekterna av ett investeringsprojekt då de insatser som genomförs av en nämnd kanske visar sig i positiva effekter för en annan nämnd och inte nödvändigtvis i den nämnd som genomför projektet.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner och överlämnar

tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016 att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Petra Gardos Ek m.fl. (M) och Maria Karlman Noleryd (L), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Susanna Wicklund (C) och Annette Hultåker (KD) som instämde i reservation anförd av Petra Gardos Ek m.fl. (M) och Maria Karlman Noleryd (L).

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 december 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till inrättandet av en social investeringsfond. Fonden innebär förbättrade möjligheter att utveckla kunskapsbaserade metoder för att långsiktigt klara nämndens åtaganden.

Forskning har visat att det finns ekonomiska och mänskliga vinster i att arbeta med tidiga insatser. Förvaltningen instämmer med att det är viktigt att arbeta förebyggande och sätta in resurser där de gör mest nytta. Investeringsfondens fokus på kunskapsbaserade metoder och systematiska tillvägagångssätt ligger väl i linje med förvaltningens arbete med resultatstyrning där kopplingen mellan arbetssätt och de effekter som uppnås för målgruppen är central. Förvaltningen ser en värdefull utmaning i att hitta mätbara effekter av insatserna. Kravet på utvärdering bör dock vara realistiskt och rimligt i förhållande till förutsättningarna för de olika projekten.

Ett långsiktigt perspektiv är viktigt för att främja god kvalitet och ekonomisk hushållning, vilket ibland kan begränsas av ettårsbudgetar. Förvaltningen ser positivt på att ekonomiska resurser till att bedriva och utveckla förebyggande arbete avsätts så att utrymme ges för förändring av perspektiv och förhållningssätt i budgetarbetet. Långsiktigheten och nya former för finansiering ger också goda förutsättningar för samverkan mellan nämnder och verksamhetsområden med invånarnas bästa i fokus.

Föreslagna riktlinjer ställer krav på att medel ska återföras till fonden när investeringarna genererar kostnadsminskningar i nämndens verksamheter. Efter projektets slut ska verksamhetsområdets ordinarie budget justeras till en nivå som motsvarar de faktiska kostnaderna. Förvaltningen ställer sig tveksam till denna

konstruktion då projekten även kan skapa kvalitetshöjande effekter för individ och samhälle som inte nödvändigtvis innebär direkta kostnadsminskningar. Med anledning av stadens resursfördelningssystem är det dessutom inte möjligt att justera budget för enskilda stadsdelsnämnder vilket gör att endast stadsövergripande projekt kan komma ifråga om budget för verksamhetsområdet sedan ska minska motsvarande återföringen till fonden.

Förvaltningen noterar att investeringsfonden framförallt lämpar sig för större stadsövergripande projekt. Ambitiösa krav på uppföljning, stadsövergripande styrgrupper och krav på koppling till den sociala hållbarhetskommissionen är några delar som gör att mindre projekt troligen inte blir aktuella för fonden. Förvaltningen vill därför understyrka vikten av en god samverkan mellan stadsdelsnämnder och facknämnder i dessa frågor. Särskilt viktigt blir involvering och förankring i verksamheten där professionens kunskap om arbetssätt och metoder finns.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 januari 2016 att tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen.

Reservation anfördes av ordföranden Benjamin Dousa m.fl. (M), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Kerstin Aggefors m.fl. (S), ledamoten Demba Bah m.fl. (MP) och tjänstgörande ersättaren Anki Erdmann (1), *bilaga 1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen välkomnar inrättandet av en social investeringsfond och delar bedömningen att fonden ger förutsättningar för ett effektivt och långsiktigt arbete för social hållbarhet. Framförallt för att det innebär ökade möjligheter för mer kostnadskrävande insatser som inte är möjliga att inrymma inom den ordinarie årsbudgeten som tilldelas stadsdelsnämnden.

Stadsdelsförvaltningen delar stadsledningskontorets uppfattning i alla delar förutom i att ordinarie budget ska justeras efter återföringsperiodens slut. Justeras ordinarie budget efter denna period begränsas de ekonomiska incitamenten på nämndnivå. Stadsdelsförvaltningen förordar istället en modell där ordinarie budget inte justeras efter återföringsperiodens slut. De medel som då frigörs kan istället skapa möjligheter för ytterligare förebyggande åtgärder i verksamheterna. Dessa sociala hållbarhetsåtgärder torde på sikt bidra till att minska stadens kostnader och stärka stadens ekonomi mer än vad den direkta justeringen av ordinarie budget innebär, vilket

är i linje med syftet med den sociala investeringsfonden.

Vidare ser förvaltningen, liksom stadsledningskontoret, svårigheter med att mäta de ekonomiska effekterna av en insats då den inte nödvändigtvis uppkommer inom den verksamhet där insatsen genomförs.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordförande Kristina Lutz m.fl. (M), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Jessica Sjönell (L), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ordförande Ewa Larsson m.fl. (MP), ledamot Emelie Sundberg m.fl. (S) och Tina Kratz (V), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Gunnar Caperius (C) och Johan Sunbring (KD) som instämde i reservation anförd av vice ordförande Kristina Lutz m.fl. (M).

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till att staden inrättar en social investeringsfond med syfte att motverka utanförskap och social utsatthet och med syfte att skapa långsiktighet i det sociala arbetet. Det är positivt att medel ska kunna beviljas för *alla* målgrupperna för vilka man kan påvisa en effekt inom de stipulerade sex åren.

Förvaltningen anser däremot att riktlinjerna är oklara gällande det ekonomiska återföringskravet. Förvaltningen ser en risk med att alltför mycket resurser kommer gå till att beräkna de ekonomiska effekterna av investeringen. En annan risk är att vissa projekt inte genomförs då den ekonomiska konsekvensen är svår att värdesätta.

Det är också oklart hur återbetalningen ska se ut då investeringarna ofta borde leda till effektiviseringar för andra nämnder, bolag eller landsting.

I de angivna exemplen av återföringsmodellen anges det att nämndens budget från och med år nio ska justeras motsvarande det belopp effektiviseringen har medfört. Enligt förvaltningen tar detta delvis bort incitamentet till effektiviseringen. För att istället öka incitamenten för att ansöka om projektmedel bör projekt som leder till en kostnadsminskning alltid få behålla del av överskottet.

Förvaltningen ser inte heller hur återföringskravet skulle fungera med rådande resursfördelningssystem.

Förvaltningen ställer sig också positiv till att det ställs höga krav på projekten och att resultat och effekter av investeringarna noga beskrivs redan i ansökan. En extern utvärdering bör ske under pågående aktivitet och när insatsen avslutats. Möjligheterna till samverkan med Socialtjänstakademien inom socialförvaltningen bör undersökas.

Utifrån de omfattande krav som kommer att ställas på de verksamheter som söker medel är det också nödvändigt att stöd ges verksamheterna i arbetet med att identifiera utvecklingsbehov, ansöka om medel och att utvärdera arbetet. Det är positivt att två personer med kompetens för och erfarenhet av socialt förebyggande arbete, kunskapsbaserad styrning och effektutvärdering föreslås uppdraget och att de placeras vid stadsledningskontoret.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 januari 2016 att instämma i kommunstyrelsen förslag om riktlinjer för Stockholms stads sociala investeringsfond.

Reservation anfördes av Jan Jönsson m.fl. (L), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Erik Sihlberg (C) som instämde i reservation anförd av Jan Jönsson m.fl. (L).

Ersätтарыttrande gjordes av Thomas Flank (KD), *bilaga 1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 december 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Skärholmens stadsdelsförvaltning är positiv till kommunstyrelsens förslag till riktlinjer för Stockholms stads sociala investeringsfond. Att motverka framtida utanförskap och social utsatthet är av hög prioritet. Den sociala investeringsfonden anser stadsdelsförvaltningen utgöra en god möjlighet till långsiktigt arbete då resurstilldelningen generellt är ettårig vilket ger ett kortsiktigt perspektiv i planering av verksamheternas utveckling och riktning.

Som i all övrig verksamhet är det avgörande att kunna följa upp de resultat arbetet ger för den grupp av medborgare eller brukare som avses. I projektansökan ska därför finnas en plan för hur uppföljning av måluppfyllelse och ekonomiska effekter ska ske.

Hos stadens 14 stadsdelsnämnder, med likartat uppdrag och flera med samma typer av utmaningar, bör det finnas potential i att hitta gemensamma arbetssätt och metoder.

Stadsdelsförvaltningen vill betona vikten av att vi jobbar tillsammans över förvaltningsgränserna i projekt inom ramen för den sociala investeringsfonden.

Stadsdelsförvaltningen är även positivt till att det i våra val av tematiska- eller geografiska områden för lokala utvecklingsprogram är möjligt att söka finansiering från den sociala investeringsfonden. Finansiering utöver den ordinarie resurstilldelningen gör att arbetet med de lokala utvecklingsprogramen inte behöver belasta stadsdelsnämndens budget för kärnverksamheterna.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Ole-Jörgen Persson m.fl. (M), , *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Bengt Porseby (L), *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att inrättandet av en social hållbarhetskommission och en social investeringsfond i Stockholms stad ger goda förutsättningar för ett effektivt och långsiktigt arbete för social hållbarhet.

Utifrån rapporten Skillnadernas Stockholm har förvaltningen identifierat faktorer som särskilt kan förstärka ojämlika livsvillkor, utanförskap och social utsatthet i stadsdelen. De har sin grund i brister i barns skolgång, bostadssituationen, hög andel bidragstagare och hög arbetslöshet.

Strategiska utvecklingsområden är:

- 1) uppväxtvillkor och utbildning
- 2) arbete och inkomst
- 3) boende och stadsmiljö samt
- 4) demokrati och trygghet

Med utgångspunkt från dessa utvecklingsbehov och utmaningar ser stadsdelsförvaltningen mycket positivt på möjligheten att utveckla nya metoder och arbetssätt med stöd från den sociala utvecklingsfonden.

Möjligheten att kunna motverka uppkomsten och konsekvenserna av ojämlika livsvillkor genom tillgång till medel för olika typer av förebyggande och främjande projekt kommer kunna spela en stor och avgörande roll för utvecklingen i stadsdelen. Det är därför av stor vikt att investeringsfondens riktlinjer utformas på ett sådant sätt

att de stödjer viljan och intresset att arbeta fram intressanta projekt. Riktlinjerna beträffande projektens ekonomiska förutsättningar måste vara tydliga och förutsägbara så att verksamheterna vågar ta steget ut i en försöksverksamhet. Dock finns vissa oklarheter gällande organisation, process och återföring till fonden.

I förslaget bör det tydliggöras projektens koppling till aktuell forskning för att evidenssäkra resultaten.

Nämndernas avvarsområden och organisation är under ständig förändring. Riktlinjerna för investeringsfonden bör kompletteras med tydliga anvisningar om hur projekten och återföringen ska hanteras vid omorganisationer och förändringar av uppdrag och ansvar.

Förvaltningen anser att utvärdering av projektens bör genomföras av oberoende experter eller vetenskaplig institution som tillsammans med projekten fastställer mätmetod och jämförelsebas. Följeforskning är också en metod som gynnar projektens utveckling.

Den återföringsmodell som presenteras i förslaget till riktlinjer för investeringsfonden riskerar att hämma verksamheternas incitament att skapa projekt. Vilka ekonomiska konsekvenser återföringsmodellen får för verksamheten efter projekttiden är svårt att överblicka och i värsta fall kommer återföringen att upplevas som en ekonomisk belastning.

I förslaget är det inte heller klarlagt vem som avgör om ett projekt har varit framgångsrikt och i vilken omfattning minskade kostnader kan härledas till resultat från projektet. Detta försvårar ytterligare överblickken.

Att gå från en projekttid till att starta, driva och följa upp och utvärdera ett projekt är ofta en tidskrävande och omfattande process som upplevs som betungande att genomföra inom ramen för ordinarie verksamhet. Förvaltningen vill betona vikten av att investeringsfonden utrustas med tillräckliga resurser för att stödja nämnderna att gå från idé till projekt. Det bör finnas möjligheter till ekonomiskt stöd för förstudier.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016 att överlämna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Reservation anfördes av Christoffer Järkeborn m.fl. (M) och Erik Jahn (L), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Fredrik Lindstål (C) och Leif Kroon (KD) som instämde i reservation anförd av Christoffer Järkeborn m.fl. (M) och Erik Jahn (L).

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 januari

2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är angeläget med en social investeringsfond och är i huvudsak positiv till förslaget till riktlinjer.

Förvaltningen anser att modellen för återföring av medel kan bli problematisk eftersom effektiva investeringar/projekt ska återföra medel i form av uppnådda besparingar. Det saknas idag kompetens att göra ekonomiska uträkningar av effektivvinster och besparingar. Det finns även en risk att modellen resulterar i en låg motivation att söka medel från fonden hos stadens nämnder och bolag med anledning av återföringskravet.

Vidare saknas det i riktlinjerna uppgifter om hur en nämnds kostnadseffektiva arbetssätt ska implementeras i andra nämnders verksamhet. Andra nämnder som tar efter ett arbetssätt som ger ekonomiskt överskott bör också få sin budget justerad utifrån den utgiftminskning som gjorts.

Förvaltningen vill slutligen betona vikten av evidensbaserad kompetens, såväl vid beredningsprocessen som vid utvärdering av genomförda projekt.

Förvaltningen föreslår att nämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016 att överlämna detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Johan Nilsson m.fl. (M) och Evy Kjellberg (C), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Jan Bressler (L), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Camilla Sarfors (KD) som instämde i reservation anford av Johan Nilsson m.fl. (M) och Evy Kjellberg (C).

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 december 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget till riktlinjer som utifrån ett kommun- och samhällsekonomiskt perspektiv kan stimulera till innovation och implementering av metoder och arbetssätt som visar sig vara effektiva utifrån den besparing investeringen kan bedömas ge.

Förslaget innebär att det ges möjlighet att stödja stadens ordinarie arbete med att förebygga utsatthet, genom preventiva insatser, utan kortsiktighet och ”stuprörstänk”.

En ökad samverkan kan ur ett långsiktigt perspektiv förbättra bättre hälsa, minska risk för missbruk och kriminalitet.

Österalms stadsdelsnämnd

Österalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016 att besvara remissen med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av vice ordförande Therese Carlborg m.fl. (M) och Mimmi Deljerud Engholm (L), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ordförande Maria Antonsson m.fl. (MP), Birgit Marklund Beijer m.fl. (S) och Jaime Barrios (V), *bilaga 1*.

Ersätтарыtrande gjordes av Malin Björk (C) som instämde i reservation anförd av vice ordförande Therese Carlborg m.fl. (M) och Mimmi Deljerud Engholm (L).

Österalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen tycker att det är bra att Stockholms stad har inrättat en social investeringsfond och ställer sig positiv till de föreslagna riktlinjerna.

Investeringsfonden kommer att främja utveckling av nya arbetssätt och metoder och motverka stuprörstänk i organisationen.

Sociala investeringar kan uppmuntra till samverkan då det ofta är en aktör, exempelvis en förvaltning i en kommun, som bär kostnaden, medan helt andra aktörer får ta del av intäkter eller minskade kostnader samt hälsovinster som investeringen genererar.

Förvaltningen vill ändå lyfta att en av utmaningarna med sociala investeringar är att effekter ofta kan synas först efter några år och att det inte alltid går att veta vad en insats faktiskt kommer att ge. Det finns också utmaningar i strukturen för kommunernas organisering och styrning med ettåriga budgetar, där pengar fördelas ut till förvaltningar som i sin tur fördelar till verksamheter vilket medför risk för kortsiktighet. Det kan vara svårt att avstå resurser idag för lönsamhet först många år framåt.

Det saknas också en mer utförlig information om hur man avser att följa upp de investeringar som görs. Analyser av insatser som riktar sig exempelvis mot barn och ungdomar behöver utgå från ett långsiktigt perspektiv och fokusera på vilka välfärdseffekter som uppnås. Metoder för att analysera och följa upp

samhällsekonomiska resultat av sociala insatser är dessutom fortfarande relativt svagt utvecklade i Sverige och ovanliga i kommunala verksamheter.

Eftersom man inte ställer krav på återföring av medel på investeringsprojekt som inte resulterar i en kostnadsminskning, är det viktigt med en kontrollgrupp som följer upp, utvärderar och analyserar över varför resultatet blev som det blev.

Mikrofonden Öst

Mikrofonden Östs yttrande daterat den 4 februari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Mikrofonden Öst välkomnar avsikten med den sociala investeringsfonden – effektivt och långsiktigt hållbarhetsarbete för att fånga upp och stimulera idéer med målet att permanenta och skala upp nya arbetssätt. Vi välkomnar också formuleringen i fondens riktlinjer ”att om möjligt [samverka med] andra aktörer. Vi tror dock att möjligheten att åstadkomma långsiktiga resultat skulle gynnas än mer med en del av fonden uttalat avsatt till externa initiativ – främst från den sociala ekonomin: t ex arbetsintegrerande företag, personalkooperativ och SBV:er – idéburna verksamheter som tydligt kan påvisa att man verkar inom någon av de fyra strategiska utvecklingsområden som uppsatts av Stockholms stad.

En utökning till att omfatta externa utförare/projektpartners medför ett behov av att komplettera modellen för mätning och uppföljning av resultat som inhämtas utanför förvaltningarna. Finansiering ur fonden bör då också kunna ske med samma tidshorisont som återföringen till fonden på maximalt 6 år enligt liggande förslag.

Ett avskiljande av en del av fonden för externa projektpartners bör kunna gynna samordningsarbetet för den sociala investeringsfonden. Det föreslagna rådet för sociala investeringar som enligt förslaget både ska pröva idéer och besluta om finansiering kan för externa ansökningar få stöd i beredningsarbetet av en aktör som Mikrofonden, med lång erfarenhet och hög kompetens inom främst områdena 1) uppväxtvillkor och utbildning och 2) arbete och inkomst. Ett gott samarbete kan leda till ett effektivare uttag ur fonden, med snabbare resultat för Stockholms stad och en gynnsam utveckling för socialt företagande i regionen.

Sammanfattningsvis anser Mikrofonden Öst att om avsikten att även möjliggöra för externa projektpartners att komma ifråga för sociala investeringsfondens investeringar, behövs en mer uttalad policy för detta i riktlinjerna, gärna en designerad del av fonden till dessa aktörer och en modell för fondens arbete som inkluderar prövning, beslut, genomförande och utvärdering av sådana investeringar.

Det har sedan 1950-talet funnits kooperativa och andra banker i Europa som inriktat sig på att ge lån och krediter till små företag och föreningar. I början av 2000-talet startade de första Kreditgarantiföreningarna i Sverige.

Kreditgarantiföreningen Social Ekonomi Stockholms startade i januari 2007. I maj 2014 ändrades namnet till Mikrofonden Öst, då fanns redan Mikrofonden Väst (Västra

Götaland). Mikrofonderna är ett komplement till andra finansieringsmöjligheter och kan erbjuda garantier och finansiering till föreningar, kooperativ, samfund, sociala företag, stiftelser och utvecklingsgrupper.

Mikrofonden Öst har fungerande rutiner vad gäller behandling av ansökan om kreditgarantier m.m. Det gäller hela kedjan från information och rådgivning, till ansökan, genomgång av inskickade handlingar (årsredovisningar, budget, försäkringar) över rating och fram till bedömning och beslut.

Mikrofonden Öst har sedan flera år tillbaka samarbete med andra stödjare av kooperativ-, social- och småföretagande. Det är exempelvis Coompanion Stockholms län, som ger rådgivning till grupper av personer som vill starta företag, med Ekobanken som arbetar med utlåning till skolor, gemenskapsboenden, förnybar energi, rättvis handel, kulturhus, sociala arbetskooperativ m.fl. Mikrofonden Öst är medlem i Mikrofonden Sverige som är ett finansiellt institut registrerat hos Finansinspektionen. Genom samarbetsavtal med de regionala Mikrofonderna erbjuds garantier och investeringar till medlemmar i de regionala Mikrofonderna och där Mikrofonden Sverige ställer ut garantierna.

Utanför Stockholms stad samarbetar Mikrofonden Öst med Coompanion Norrort och Roslagen, Coompanion Gotland, med 2 sparbanker, med sina 31 medlemmar och övriga Mikrofonder i landet.

Runt om i landet finns samarbeten mellan Mikrofonder och kommuner och regioner. Göteborgs stad ger medel till Mikrofonden så att de kan erbjuda stöd till organisationer inom social ekonomi som verkar i Göteborg stad.

Mötesplats Social Innovation

Mötesplats Social Innovations yttrande daterat den 8 februari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Allt fler är idag eniga om att samhället behöver social innovation. Social innovation är nya sätt att möta samhällets utmaningar genom innovativa tjänster, produkter, processer och metoder. Sociala innovationer behövs för att vårt samhälle ska fortsätta utvecklas, för att vi ska få ökad tillväxt och för att våra gemensamma funktioner ska moderniseras i takt med att den tid som vi lever i förändras och förnyas. Därför ställer sig Mötesplats Social Innovation vid Malmö högskola positiv till inrättandet av Stockholm stads sociala investeringsfond.

Föreslagna riktlinjer

Den sociala investeringsfonden ska komplettera och stödja stadens ordinarie arbete.

Det projekt som finansieras ska

- bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål,
- ge samhällsekonomiska vinster och minskade kostnader för Stockholms stad,
- främja utveckling och implementering av kunskapsbaserade arbetsätt,
- stärka helhetsperspektiv i samverkan inom staden och om möjligt med andra

aktörer *samt*

- ge möjlighet till systematisk uppföljning och utvärdering.

Nedan följer våra kommentarer kring de olika riktlinjerna:

- *bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål*
- *ge samhällsekonomiska vinster och minskade kostnader för Stockholms stad*

Vi ser det som avgörande att det i samband med uppstart av fonden görs en inventering av målgruppernas behov för att staden ska kunna bli en tydlig beställare av effektmål.

För detta behövs klara indikatorer för uppföljning inte minst avseende det finansiella värdet av investeringen. Det är effekten som ska mätas och inte själva insatsen.

- *främja utveckling och implementering av kunskapsbaserade arbetsätt*

Vi instämmer i ovan och vill lyfta fram vikten av att bygga kapacitet för innovation i hela organisationen.

- *stärka helhetsperspektiv i samverkan inom staden och om möjligt med andra aktörer*

Vi instämmer i vikten av helhetsperspektiv men vill varmt rekommendera att involvera andra relevanta aktörer för att maximera investeringen. Framförallt aktörer med kunskap och erfarenhet av att främja social innovation och investeringar med förväntad samhällseffekt.

- *ge möjlighet till systematisk uppföljning och utvärdering*

Vi instämmer i ovan.

Sveriges Kommuner och Landstings projekt Psynk

Sveriges Kommuner och Landstings projekt Psynks yttrande daterat den 19 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Tjänsteskrivelsen tillsammans med riktlinjerna (bilagan) framstår på det stora hela som väl utformade och relevanta för att utgöra grund för ett gediget arbete med den sociala investeringsfonden. Som särskilt positivt kan nämnas kopplingen till övergripande mål för kommunen (främjar det strategiska perspektivet), tydlighet kring den ekonomiska modellen samt att det görs explicit att det krävs en organisation för att stödja arbetet med två föreslagna heltidstjänster.

Om dokumentet med riktlinjer (bilagan) förväntas vara ensamt vägledande dokument för verksamheter som ska sätta sig in i vad arbetet innebär och/eller som ska skriva fram en ansökan behöver det sannolikt utvecklas och förtydligas, särskilt kring processbeskrivningen.

Specifika synpunkter och frågor

- Överväg att ändra formuleringen ”ge möjlighet till systematisk uppföljning och utvärdering” till ”ska vara föremål för systematisk uppföljning och utvärdering” eller motsvarande eftersom dessa komponenter är grundläggande för sociala investeringar och en stor del av metodutvecklingen kopplat till arbetet som också kan ge avtryck på verksamhet utanför sociala investeringsfonden.

Utvärderingsplan bör formuleras redan vid ansökan.

- Förtydliga vad som gäller vid implementering och uppskalning av en framgångsrik satsning/projekt. Bör implementering beröras vid ansökan, ex. kostnad för full implementering? Vilka beslut behöver fattas, av vem. Kan ev. beslut om implementering påverka justeringen av verksamhetens budget efter återföring? Överväg att ha implementering som ett eget processteg.
- Ska återföringsplanen inte upprättas förrän efter avslutad investering? På vilket underlag avgörs längden på återföringsperioden? Nuvarande konstruktion kan driva mot en återföringsperiod på sex år om det inte förtydligas att det redan i ansökningsskedet ska göras en bedömning av en rimlig period för återföring givet det aktuella projektet och de ekonomiska effekter som förväntas.
- Ska eventuella kortsiktiga kostnadseffekter inte observeras i projekt vars ekonomiska tidshorisont överskrider sex år?
- I tjänsteskrivelsen föreslås att två heltidstjänster ska ansvara för samordning, deras roll i de olika stegen i processen bör förtydligas i riktlinjerna.
- Vilka andra professioner kan vara aktuella för att stödja arbetet, ex. statistiker och ekonomer?
- Hur stimuleras samverkan och helhetsperspektiv? Är det ett krav att projekt som finansieras ska beröra flera verksamheter/förvaltningar? Ska en ledningsgrupp eller rådet för sociala investeringar främja samverkan genom sin komposition?
- Hur förankras beslut i linjeorganisationen, hur ser chefernas ansvar ut att ex. frigöra tid hos medarbetare för att skriva en ansökan eller ta fram en projektplan för beslutade sociala investeringsprojekt?
- Vad krävs i idéfasen? Erfarenheten är att det finns en stor ovana vid att formulera en stringent idé där problembeskrivning/behov, mål, målgrupp och metod är tydligt beskrivna. Dessa delar bör därför efterfrågas explicit för att underlätta bedömning.
- Motsvarande ovanstående punkt, överväg att förtydliga vad som krävs i en ansökan.
- Ska en förvaltning ansvara för respektive projekt? Det står att ”vid bifall ska ansvarig förvaltning för investeringsprojektet tillsätta en styrgrupp och en projektledare” (på ett annat ställe beskrivs samma aktivitet som att ”vid bifall ska projektägaren tillsätta en styrgrupp”). Innebär detta att en förvaltning alltid ansöker själv? Om så, hur fungerar återföringsmodellen om kostnadsminskningarna uppstår inom ett verksamhetsområde i en annan förvaltning än den som ansökt?
- Under avsnittet ”någon särskild målgrupp bör inte anges” står beskrivet att det finns skäl att låta ”effektkravet utgöra den avgränsande faktorn” och vidare att ”medel ska kunna beviljas för alla sociala investeringar för vilka man kan påvisa en effekt”. Är effektkravet ett absolut krav för alla insatser, dvs. ska alla investeringar kunna påvisa effekt för att kunna godkännas? Väl grundade förväntade effekter är ett rimligt krav att ställa, men påvisad effekt är ett strängare kriterium som riskerar att begränsa innovationshöjden i fonden och minska möjligheten till utveckling av nya arbetssätt och metoder.
- Överväg att inte använda begreppet ”projekt” inom ramen för arbetet med den sociala investeringsfonden, då det riskerar att sammanblandas med ordinarie utvecklingsprojekt och det finns en vinst i att tydligt skilja de insatser som görs inom sociala investeringsfonden från dessa (utifrån de ytterligare krav som ställs på insatser

inom fonden avseende ex utvärdering och återföring). Förslag att istället konsekvent använda begreppet ”insats”.

- Överväg att ange vilka forum som är aktuella (eller avses att skapas) för att främja sektorsövergripande diskussioner om behovsanalys och förslag till lösningar, dvs. för att generera goda idéer och utveckla organisationens förmåga att resonera om kopplingen behov-önskat utfall-insats.

- Överväg att beskriva hur arbetet och resultat av satsningar ska kommuniceras i organisationen.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Johanna Sjö m.fl. (M) samt ledamoten Johan Fällidin (C) enligt följande.

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. Att som svar på remissen från kommunstyrelsen anförda följande.

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetsätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det

finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. Vi välkomnar därför att Arbetsmarknadsförvaltningen anser att investeringsfonden tydligt ska omfatta den idéburna sektorn. Vi håller med förvaltningen om att den återföringsmodell av medel som presenteras i förslaget kan vara svår att tillämpa rent praktiskt samt att modellen inte tar hänsyn till komplexiteten med effektmätningar inom det sociala området och i det förebyggande arbetet.

En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Reservation anfördes av Gulan Avci (L) enligt följande.

1. Att föreslå kommunstyrelsen att återremittera ärendet till stadsledningskontoret för ytterligare beredning i enlighet med vad som nedan sägs.
2. Att anföra följande.

Nytan med en social investeringsfond beror på syftet. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör Stockholm, som en rik kommun med en stor budget, kunna finansiera sådana projekt inom ordinarie budget.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetssätt kan dock sociala investeringsfonder vara ett intressant sätt att finansiera sådana insatser. Liberalerna välkomnar förslag som gör det lättare att testa nya idéer och höja innovationstakten i offentlig sektor.

Med det sagt finns det ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta. Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS på att svenska kommuner har grundläggande

kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att sätta in en extra socialsekreterare för att fånga upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den egentliga så kallade alternativkostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser sammanfattningsvis att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk.

Ersättningsyttrande gjordes av Ofelia Namazova (KD) enligt följande.

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor

risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. Vi välkomnar därför att Arbetsmarknadsförvaltningen anser att investeringsfonden tydligt ska omfatta den idéburna sektorn. Vi håller med förvaltningen om att den återföringsmodell av medel som presenteras i förslaget kan vara svår att tillämpa rent praktiskt samt att modellen inte tar hänsyn till komplexiteten med effektmätningar inom det sociala området och i det förebyggande arbetet.

En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Exploateringsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) enligt följande.

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala

hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Det kan vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade "social impact bonds" där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Reservation anfördes av Abit Dundar (L) enligt följande.

Abit Dundar (L) föreslår att nämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen att återremittera ärendet till stadsledningskontoret för ytterligare beredning i enlighet med vad som nedan sägs samt att därutöver anföra:

Nyttan med en social investeringsfond beror på syftet. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör Stockholm, som en rik kommun med en stor budget, kunna finansiera sådana projekt inom ordinarie budget.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetsätt kan dock sociala investeringsfonder vara ett intressant sätt att finansiera sådana insatser. Liberalerna välkomnar förslag som gör det lättare att testa nya idéer och höja innovationstakten i offentlig sektor.

Med det sagt finns det ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta. Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS på att svenska kommuner har grundläggande kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att sätta in en extra socialsekreterare för att fånga upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den egentliga så kallade alternativkostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser sammanfattningsvis att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk.

Fastighetsnämnden

Reservation anfördes av Henrik Sjölander m.fl. (M) enligt följande.

- 1 Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
- 2 Att därutöver anföras:

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Det kan vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett

åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Reservation anfördes av Helena Eklund m.fl. (L) enligt följande.

- 1 Att föreslå kommunstyrelsen att återremittera ärendet till stadsledningskontoret för ytterligare beredning i enlighet med vad som nedan sägs.
- 2 Att anföra följande:

Nytan med en social investeringsfond beror på syftet. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör Stockholm, som en rik kommun med en stor budget, kunna finansiera sådana projekt inom ordinarie budget.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetssätt kan dock sociala investeringsfonder vara ett intressant sätt att finansiera sådana insatser. Liberalerna välkomnar förslag som gör det lättare att testa nya idéer och höja innovationstakten i offentlig sektor.

Med det sagt finns det ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta. Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS på att svenska kommuner har grundläggande kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att sätta in en extra socialsekreterare för att fånga

upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den egentliga så kallade alternativkostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser sammanfattningsvis att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk.

Idrottsnämnden

Reservation anfördes av Bo Sundin (M) samt Mikael Valier (KD) enligt följande.

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering

och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Reservation anfördes av Daniele Fava (L) enligt följande.

Att föreslå kommunstyrelsen att återremittera ärendet till stadsledningskontoret för ytterligare beredning i enlighet med vad som nedan sägs.

Följande anfördes:

Nyttan med en social investeringsfond beror på syftet. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör Stockholm, som en rik kommun med en stor budget, kunna finansiera sådana projekt inom ordinarie budget.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetsätt kan dock sociala investeringsfonder vara ett intressant sätt att finansiera sådana insatser. Liberalerna välkomnar förslag som gör det lättare att testa nya idéer och höja innovationstakten i offentlig sektor.

Med det sagt finns det ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta. Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS på att svenska kommuner har grundläggande kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att sätta in en extra socialsekreterare för att fånga upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den egentliga så kallade alternativkostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser sammanfattningsvis att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk

Kulturnämnden

Reservation anfördes av Rasmus Jonlund m.fl. (L), enligt följande.

- Att föreslå kommunstyrelsen att återremittera ärendet till stadsledningskontoret för ytterligare beredning i enlighet med vad som nedan sägs.
- Att anföra följande.

Nytan med en social investeringsfond beror på syftet. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör Stockholm, som en rik kommun med en stor budget, kunna finansiera sådana projekt inom ordinarie budget.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetssätt kan dock sociala investeringsfonder vara ett intressant sätt att finansiera sådana insatser. Liberalerna välkomnar förslag som gör det lättare att testa nya idéer och höja innovationstakten i offentlig sektor.

Med det sagt finns det ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta. Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS på att svenska kommuner har grundläggande kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att sätta in en extra socialekreterare för att fånga upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den egentliga så kallade alternativkostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser sammanfattningsvis att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk.

Reservation anfördes av Sophia Granswed m.fl. (M), enligt följande.

- Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
- Att som svar på remissen anför följande:

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala

hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade "social impact bonds" där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Kyrkogårdsnämnden

Reservation anfördes av Annette Lundquist Larsson m.fl. (M), enligt följande.

att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut, att som svar på remissen anföra följande:

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränstragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblemiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala

investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Vidare anser vi att det är viktigt att det finns ekonomisk kompetens i rådet för sociala investeringar för att kunna bedöma projektetens ekonomiska effekter. Det är också viktigt att de administrativa krav som ställs på projekteten bör anpassas utifrån projektets omfattning. För höga administrativa kostnader kan få negativa effekter på nämndernas vilja att söka medel från fonden. Likaså bör fonden verka för att pengarna i första hand ska gå till verksamheten och inte till administration.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Jonas Naddebo (C) och Lars Jilmstad m.fl. (M), enligt följande.

- 1 Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
- 2 Att som svar på remissen från kommunstyrelsen anför följande:

Det är klokt att finna framgångsrika former för offentlig verksamhet att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klagöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som

rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Det kan vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Servicenämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Sara Jendi Linder m.fl. (M) enligt följande.

- 1 Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
- 2 Att som svar på remissen från kommunstyrelsen anföras följande:

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt för att motverka utanförskap och social utsatthet. Modeller som lyckas förena långsiktigt åtgärder med god budgethållning är till gagn för såväl den enskilde som för samhället.

För att uppnå det ändamålet krävs dock en del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar ska ge effekt och innebära konkreta resultat krävs ett kunskapsbaserat arbetssätt och att endast åtgärder som har vetenskaplig evidens beviljas stöd. Genom att den sociala hållbarhetskommission, som den rödgrönrosa majoriteten, har tillsatt, ska enligt riktlinjerna identifiera angelägna projekt ser vi dessvärre en risk att arbetet politiseras. I det fall den sociala hållbarhetskommissionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt kommissionen har till sin hjälp en mångfald av oberoende experter. De experter som kopplas till kommissionen bör utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna ska enligt riktlinjerna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del förtydligande, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. I och med att två råd med tillhörande anlita vetenskaplig kompetens föreligger det en stor risk i att arbetet byråkratiseras.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är otydligt och övergripande formulerade samt det leder till att projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Därutöver kan det vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär och det kan ta lång tid innan effekter syns samt att de kan uppstå hos andra huvudmän. Det finns på så vis risk för godtycke när det gäller beräkningarna av vilka besparingar som kan uppnås. Här krävs förtydliganden. Det är även viktigt att klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt endast ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Erik Slottner (KD) enligt följande.

- 1 Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
- 2 Att som svar på remissen från kommunstyrelsen anför följande:

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med

god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt

oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den social hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget sk även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Det kan vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning.

Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Reservation anfördes av Peter Backlund (L) enligt följande.

- 1 Att föreslå kommunstyrelsen att återremittera ärendet till stadsledningskontoret för ytterligare beredning i enlighet med vad som nedan sägs.
- 2 Att därutöver anför följande:

Nytan med en social investeringsfond beror på syftet. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör Stockholm, som en rik kommun med en stor budget, kunna finansiera sådana projekt inom ordinarie budget.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetssätt kan dock sociala investeringsfonder vara ett intressant sätt att finansiera sådana insatser. Liberalerna välkomnar förslag som gör det lättare att testa nya idéer och höja innovationstakten i offentlig sektor.

Med det sagt finns det ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta. Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS på att svenska kommuner har grundläggande kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att sätta in en extra socialsekreterare för att fånga upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den egentliga så kallade alternativkostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser sammanfattningsvis att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Roger Mogert m.fl. (S), Cecilia Obermüller m.fl. (MP) och Sebastian Wiklund (V)

Staden utgör den fysiska ramen för staden sociala liv. Allt från fördelningen av service, tillgängligheten till bostadsområden, det offentliga rummets kvalitet till tryggheten på gator och torg, fördelningen mellan bostadsrätter och hyresrätter och tillgången till olika former av boenden avgör medborgarnas möjligheter och livskvalitet. Den sociala hållbarheten är en avgörande fråga för Stockholm, segregationen har ökat kraftigt likaså skillnaderna mellan stadsdelarna.

Den av kommunfullmäktige beslutade sociala investeringsfonden är början på ett mer samarbetsinriktat arbetssätt för stadens olika nämnder och styrelser. Med den enskilda individen i centrum kommer kommissionen för social hållbarhet att inom sina fyra fokusområden identifiera hindrande strukturer för en sammanhållen stad där alla ges möjligheter att utvecklas. Människor ska ges möjligheter att utvecklas till medspelare i stället för att stå utanför samhället; att komma in i arbete stärker hela samhällets utveckling.

Den sociala investeringsfonden ska bidra till att synliggöra och eliminera ojämställdhet och diskriminering, att stödja ordinarie verksamhet i utvecklingsarbete samt utveckla redskap för ett socialt hållbart byggande.

Den sociala investeringsfonden kommer att bli betydelsefull för stadsbyggnadsnämnden arbete för att bygga en socialt hållbar stad. Redan idag har stadsbyggnadsnämnden påbörjat projekt i Östberga och Skärholmen där en ökad social hållbarhet är ett särskilt prioriterad mål.

Både i det kortsiktiga som långsiktiga samhällsplanerandes och byggandet ska ett socialt hållbart perspektiv genomsyra arbetet.

Interventioner i stadsmiljön och ett mer samarbetsinriktad arbetssätt, bland annat med stadsdelsnämnder med syfte att stärka och utveckla social hållbarhet kommer ha stor påverkan på livet i staden, något som stadsbyggnadsnämnden särskilt vill poängtera i den sociala investeringsfondens fortsatta arbete.

Trafiknämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Cecilia Brinck m.fl. (M), enligt följande.

Cecilia Brinck m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar att delvis godkänna kontorets förslag till beslut samt att som svar på remissen samt att anförda följande:

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klagoranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i

det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Vidare delar vi trafikkontorets uppfattning att det är viktigt att det finns ekonomisk kompetens i rådet för sociala investeringar för att kunna bedöma projektetens ekonomiska effekter. Det är också viktigt att de administrativa krav som ställs på projekteten bör anpassas utifrån projektets omfattning. För höga administrativa kostnader kan få negativa effekter på nämndernas vilja att söka medel från fonden. Likaså bör fonden verka för att pengarna i första hand ska gå till verksamheten och inte till administration.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Reservation anfördes av Jill Eriksson (L) enligt följande.

- 1 Att föreslå kommunstyrelsen att återremittera ärendet till stadsledningskontoret för ytterligare beredning i enlighet med vad som nedan sägs.
- 2 Att anföra följande:

Nyttan med en social investeringsfond beror på syftet. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör Stockholm, som en rik kommun med en stor budget, kunna finansiera sådana projekt inom ordinarie budget.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetssätt kan dock sociala investeringsfonder vara ett intressant sätt att finansiera sådana insatser. Liberalerna välkomnar förslag som gör det lättare att testa nya idéer och höja innovationstakten i offentlig sektor.

Med det sagt finns det ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta. Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS på att svenska kommuner har grundläggande kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att sätta in en extra socialsekreterare för att fånga upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den egentliga så kallade alternativkostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser sammanfattningsvis att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Lotta Edholm (L) enligt följande.

att föreslå kommunstyrelsen att återremittera ärendet till
stadsledningskontoret för ytterligare beredning i enlighet med vad som nedan sägs.
att anföra följande:

Nyttan med en social investeringsfond beror på syftet. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör Stockholm, som en rik kommun med en stor budget, kunna finansiera sådana projekt inom ordinarie budget.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetsätt kan dock sociala investeringsfonder vara ett intressant sätt att finansiera sådana insatser. Liberalerna välkomnar förslag som gör det lättare att testa nya idéer och höja innovationstakten i offentlig sektor.

Med det sagt finns det ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta. Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS på att svenska kommuner har grundläggande kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att sätta in en extra socialsekreterare för att fånga upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den egentliga så kallade alternativkostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser sammanfattningsvis att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk.

Reservation anfördes av Cecilia Brinck m.fl. (M) enligt följande.

att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
att som svar på remissen anföra följande:

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Vidare delar vi trafikkontorets uppfattning att det är viktigt att det finns ekonomisk kompetens i rådet för sociala investeringar för att kunna bedöma projektetens ekonomiska effekter. Det är också viktigt att de administrativa krav som ställs på projekteten bör anpassas utifrån projektets omfattning. För höga administrativa kostnader kan få negativa effekter på nämndernas vilja att söka medel från fonden.

Likaså bör fonden verka för att pengarna i första hand ska gå till verksamheten och inte till administration.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Äldrenämnden

Reservation anfördes av Ann-Katrin Åslund (L) enligt följande.

Liberalerna föreslår äldrenämnden att besluta

1. Att föreslå kommunstyrelsen att återremittera ärendet till stadsledningskontoret för ytterligare beredning i enlighet med vad som nedan sägs.
2. Att anföra följande:

Nytan med en social investeringsfond beror på syftet. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör Stockholm, som en rik kommun med en stor budget, kunna finansiera sådana projekt inom ordinarie budget.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetssätt kan dock sociala investeringsfonder vara ett intressant sätt att finansiera sådana insatser. Liberalerna välkomnar förslag som gör det lättare att testa nya idéer och höja innovationstakten i offentlig sektor.

Med det sagt finns det ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta. Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS (Studieförbund Näringsliv och Samhälle) på att svenska kommuner har grundläggande kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att sätta in en extra socialsekreterare för att fånga upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den egentliga så kallade alternativkostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser sammanfattningsvis att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk.

Reservation anfördes av Dennis Wedin m.fl. (M) och Britt Westerlind (KD) enligt följande.

Vi föreslår äldrenämnden att besluta

- att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
- att som svar på remissen från kommunstyrelsen anföra följande:

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetsätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande

klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhets-kommissionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommissionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Äldreförvaltningen konstaterar att det kan vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Vi instämmer i denna synpunkt. Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Bromma stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Jan Tigerström m.fl. (M) enligt följande.

Nämnden beslutar att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut och att som svar på remissen från kommunstyrelsen anföra följande:

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena

långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Stadsdelsförvaltningen konstaterar att det kan vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Vi instämmer i denna synpunkt. Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade "social impact bonds" där de investerare

som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Gustav Johansson m.fl. (M) enligt följande

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. Att som svar på remissen från kommunstyrelsen anför följande:
Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning är till gagn för både den enskilde medborgaren och för samhället i stort.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med den röd-grön-rosa majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Stadsdelsförvaltningen konstaterar att det kan vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Vi instämmer i denna synpunkt. Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå

hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Reservation anfördes av Peter Backlund (L) enligt följande.

1. Att föreslå kommunstyrelsen att återremittera ärendet till stadsledningskontoret för ytterligare beredning i enlighet med vad som nedan sägs.
2. Att anföra följande.

Nytan med en social investeringsfond beror på syftet. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör Stockholm, som en rik kommun med en stor budget, kunna finansiera sådana projekt inom ordinarie budget.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetssätt kan dock sociala investeringsfonder vara ett intressant sätt att finansiera sådana insatser. Liberalerna välkomnar förslag som gör det lättare att testa nya idéer och höja innovationstakten i offentlig sektor.

Med det sagt finns det ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta. Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS på att svenska kommuner har grundläggande

kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att sätta in en extra socialsekreterare för att fånga upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den egentliga så kallade alternativkostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser sammanfattningsvis att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Lars Jilmstad m.fl. (M) enligt följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar delvis förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och anför därutöver följande.

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetsätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommission som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommissionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränstragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Stadsdelsförvaltningen konstaterar att det kan vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Vi instämmer i denna synpunkt. Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade "social impact bonds" där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Reservation anfördes av Peter Öberg (L) enligt följande.

Stadsdelsnämnden föreslår kommunstyrelsen att återremittera ärendet till stadsledningskontoret för ytterligare beredning i enlighet med vad nämnden anför nedan.

Nyttan med en social investeringsfond beror på syftet. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör Stockholm, som en rik kommun med en stor budget, kunna finansiera sådana projekt inom ordinarie budget.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetssätt kan dock sociala investeringsfonder vara ett intressant sätt att finansiera sådana insatser. Liberalerna välkomnar förslag som gör det lättare att testa nya idéer och höja innovationstakten i offentlig sektor.

Med det sagt finns det ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta. Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS på att svenska kommuner har grundläggande kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att sätta in en extra socialsekreterare för att fånga upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den egentliga så kallade alternativkostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser sammanfattningsvis att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk.

Särskilt uttalande gjordes av Lars Bäck (V), Kjell Backman m.fl. (S) och Mariana Moreira Duarte m.fl. (MP) enligt följande.

Vi välkomnar att Stockholm nu blivit ytterligare en av de svenska kommuner som infört en kommunal social investeringsfond för att stärka insatser som är förebyggande

och ställer oss bakom förslaget till riktlinjer för Stockholms stads sociala investeringsfond men anser att modellen för återföring av förväntad utgiftsminskning bör ses över så att det finns förutsättningar att modellen fungerar i praktiken. Detta bland annat mot bakgrund av att det ibland kan vara svårt att på flera års sikt exakt uppskatta hur stor utgiftsminskning blir vid en förebyggande åtgärd som genomförs under en längre period.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Abit Dundar (L) enligt följande.

Nytan med en social investeringsfond beror på syftet. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör Stockholm, som en rik kommun med en stor budget, kunna finansiera sådana projekt inom ordinarie budget.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetssätt kan dock sociala investeringsfonder vara ett intressant sätt att finansiera sådana insatser. Liberalerna välkomnar förslag som gör det lättare att testa nya idéer och höja innovationstakten i offentlig sektor.

Med det sagt finns det ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta. Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS på att svenska

kommuner har grundläggande kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att

sätta in en extra socialsekreterare för att fånga upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den

egentliga så kallade alternativ kostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser sammanfattningsvis att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk.

Reservation anfördes av Lars Svärd m.fl. (M) enligt följande.

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. Att som svar på remissen från kommunstyrelsen anför följande:

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder. Stadsdelsförvaltningen konstaterar att det kan vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Vi instämmer i denna synpunkt. Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är

även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade 'social impact bonds' där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts."

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordförande Bo Arkelsten (M) enligt följande.

Förslag till beslut

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. Att som svar på remissen från kommunstyrelsen anföras följande:

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränstragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i

det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade.

Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Stadsdelsförvaltningen konstaterar att det kan vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Vi instämmer i denna synpunkt. Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv.

Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts

Reservation anfördes av Helen Jäderlund Eckardt (L) enligt följande.

Förslag till beslut

1. Att föreslå kommunstyrelsen att återremittera ärendet till stadsledningskontoret för ytterligare beredning i enlighet med vad som nedan sägs.
2. Att anföra följande.

Nytan med en social investeringsfond beror på syftet. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör Stockholm, som en rik kommun med en stor budget, kunna finansiera sådana projekt inom ordinarie budget.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetssätt kan dock sociala investeringsfonder vara ett intressant sätt att finansiera sådana insatser. Liberalerna välkomnar förslag som gör det lättare att testa nya idéer och höja innovationstakten i offentlig sektor.

Med det sagt finns det ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta.

Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS på att svenska kommuner har grundläggande kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att sätta in en extra socialsekreterare för att fånga upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den egentliga så kallade alternativkostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser sammanfattningsvis att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk.

Särskilt uttalande gjordes av Kadir Kasirga m.fl. (S), Anton Fendert (MP) m.fl. och Leif Larsson (V) enligt följande.

Vi i den rödgrönrosa majoriteten vill genom detta uttalande instämma samt lyfta fram förvaltningens synpunkter och förslag i remissvaret om riktlinjer för den sociala investeringsfonden i Stockholms stad. Förvaltningens påpekanden är viktiga för att den sociala investeringsfonden ska kunna uppnå sitt syfte att undvika framtida utanförskap och social utsatthet.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Henrik Sjölander m.fl. (M) enligt följande.

1. Stadsdelsnämnden beslutar att delvis godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen
2. Stadsdelsnämnden beslutar att därutöver anföras:

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Stadsdelsförvaltningen konstaterar att det kan vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Vi instämmer i denna synpunkt. Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är

även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerar som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Reservation anfördes av Maria Johansson (L) enligt följande.

1. Stadsdelsnämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen att återremittera ärendet till stadsledningskontoret för ytterligare beredning i enlighet med vad som nedan sägs.
2. Stadsdelsnämnden beslutar att anföra följande.

Nytan med en social investeringsfond beror på syftet. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör Stockholm, som en rik kommun med en stor budget, kunna finansiera sådana projekt inom ordinarie budget.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetssätt kan dock sociala investeringsfonder vara ett intressant sätt att finansiera sådana insatser. Liberalerna välkomnar förslag som gör det lättare att testa nya idéer och höja innovationstakten i offentlig sektor.

Med det sagt finns det ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta. Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS på att svenska kommuner har grundläggande kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att sätta in en extra socialsekreterare för att fånga upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den egentliga så kallade alternativkostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser sammanfattningsvis att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Petra Gardos Ek m.fl. (M) och Maria Karlman Noleryd (L) enligt följande.

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande

formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Stadsdelsförvaltningen konstaterar att det kan vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Vi instämmer i denna synpunkt. Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det finns även ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka

invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta. Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS på att svenska kommuner har grundläggande kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste

betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att sätta in en extra socialsekreterare för att fånga upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den egentliga så kallade alternativkostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ordföranden Benjamin Dousa m.fl. (M) enligt följande.

1. Delvis godkänna förvaltningens förslag.
2. Därutöver anför följande:

Social investeringsfond

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvane en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessväne otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder. Stadsdelsförvaltningen konstaterar att det kan vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Vi instämmer i denna synpunkt. Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar.

Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade "social impact bonds" där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Särskilt uttalande gjordes av Kerstin Aggefors m.fl. (S), ledamoten Demba Bah m.fl. (MP) och tjänstgörande ersättaren Anki Erdmann (V) enligt följande.

Stadsledningskontoret föreslår en modell som innebär att medel återförs till fonden motsvarande den utgiftsminskning som uppstått till följd av insatsen.

Vi ställer oss mycket tveksamma till den modellen. Vi instämmer i att det är viktigt att skapa incitament för att initiera projekt som ger effekt. Men vad innebär ett återföringskrav och återföringsperiod på 6 år? Vilka konsekvenser får det för vilka projekt som kommer att beviljas? Många sociala investeringar visar på resultat över en längre tid och vi eftersöker en modell som genererar en bredd av projekt och där återföringskrav inte står i centrum. Ser vi på hur andra kommuner jobbat med frågan så är modellen med återföringskrav inte en självklarhet.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordförande Kristina Lutz m.fl. (M), enligt följande.

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. Att som svar på remissen från kommunstyrelsen anför följande:

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetsätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Stadsdelsförvaltningen konstaterar att det kan vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Vi instämmer i denna synpunkt. Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerar som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Reservation anfördes av Jessica Sjönell (L) enligt följande.

1. Att föreslå kommunstyrelsen att återremittera ärendet till stadsledningskontoret för ytterligare beredning i enlighet med vad som nedan sägs.
2. Att anförda följande.

Nytan med en social investeringsfond beror på syftet. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör Stockholm, som en rik kommun med en stor budget, kunna finansiera sådana projekt inom ordinarie budget.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetssätt kan dock sociala investeringsfonder vara ett intressant sätt att finansiera sådana insatser. Liberalerna välkomnar förslag som gör det lättare att testa nya idéer och höja innovationstakten i offentlig sektor.

Med det sagt finns det ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta. Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS på att svenska kommuner har grundläggande kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att sätta in en extra socialsekreterare för att fånga upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den egentliga så kallade alternativkostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser sammanfattningsvis att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk.

Särskilt uttalande gjordes av ordförande Ewa Larsson m.fl. (MP), ledamot Emelie Sundberg m.fl. (S) och Tina Kratz (V).

Den av kommunfullmäktige beslutade sociala investeringsfonden är början på ett mer samarbetsinriktat arbetssätt för stadens olika nämnder och styrelser. Med den enskilda individen i centrum kommer kommissionen för social hållbarhet att inom sina fyra fokusområden identifiera hindrande strukturer för en sammanhållen stad där alla ges möjligheter att utvecklas. När mål för en investering beskrivs ska kriterier som speglar ett socialt hållbart samhälle tillämpas. Människor ska ges möjligheter att utvecklas till medspelare i stället för att stå utanför samhället; att komma in i arbete stärker hela samhällets utveckling.

Den sociala investeringsfonden ska bidra till att synliggöra och eliminera ojämställdhet och diskriminering, att stödja ordinarie verksamhet i utvecklingsarbete samt utveckla redskap för ett socialt hållbart byggande. Den sociala investeringsfonden kommer att bli betydelsefull för det lokala arbetet.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Jan Jönsson (L) enligt följande.

1. Att föreslå kommunstyrelsen att återremittera ärendet till stadsledningskontoret för ytterligare beredning i enlighet med vad som nedan sägs.
2. Att anföra följande.

Nyttan med en social investeringsfond beror på syftet. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör Stockholm, med en stor budget, kunna finansiera sådana projekt inom ordinarie budget.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetssätt kan dock sociala investeringsfonder vara ett intressant sätt att finansiera sådana insatser. Liberalerna välkomnar förslag som gör det lättare att testa nya idéer och höja innovationstakten i offentlig sektor.

Med det sagt finns det ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta. Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS på att svenska kommuner har grundläggande kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att sätta in en extra socialsekreterare för att fånga upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den egentliga så kallade alternativkostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser sammanfattningsvis att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk.

Ersätтарыtrande gjordes av Thomas Flank (KD) enligt följande.

1. Att delvis godkänna nämndens förslag till beslut
2. Att som svar på remissen från kommunstyrelsen anföra följande:

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka

åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Ole-Jörgen Persson m.fl. (M) enligt följande.

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. Att som svar på remissen från kommunstyrelsen anför följande:

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Stadsdelsförvaltningen konstaterar att det kan vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Vi instämmer i denna synpunkt. Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det

finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts

Särskilt uttalande gjordes av Bengt Porseby (L) enligt följande.

Nytan med en social investeringsfond beror på syftet. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör Stockholm, som en rik kommun med en stor budget, kunna finansiera sådana projekt inom ordinarie budget.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetssätt kan dock sociala investeringsfonder vara ett intressant sätt att finansiera sådana insatser. Liberalerna välkomnar förslag som gör det lättare att testa nya idéer och höja innovationstakten i offentlig sektor.

Med det sagt finns det ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna och kosta mycket pengar för att hantera i förvaltningen. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta. Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS på att svenska kommuner har grundläggande kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att sätta in en extra socialsekreterare för att fånga upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den egentliga så kallade alternativkostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss, men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser sammanfattningsvis att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk.

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Christoffer Järkeborn m.fl. (M) och Erik Jahn (L) enligt följande.

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. Att som svar på remissen från kommunstyrelsen anföras följande:

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Stadsdelsförvaltningen konstaterar att det kan vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Vi instämmer i denna synpunkt. Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Johan Nilsson m.fl. (M) och Evy Kjellberg (C) enligt följande.

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. Att som svar på remissen från kommunstyrelsen anför följande:

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetssätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Äldreförvaltningen konstaterar att det kan vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Vi instämmer i denna synpunkt. Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att

staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade "social impact bonds" där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Reservation anfördes av Jan Bressler (L) enligt följande.

1. Att föreslå kommunstyrelsen att återremittera ärendet till stadsledningskontoret för ytterligare beredning i enlighet med vad som nedan sägs.
2. Att anförda följande.

Nytan med en social investeringsfond beror på syftet. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör

Stockholm, som en rik kommun med en stor budget, kunna finansiera sådana projekt inom ordinarie budget.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetssätt kan dock sociala investeringsfonder vara ett intressant sätt att finansiera sådana insatser. Liberalerna välkomnar förslag som gör det lättare att testa nya idéer och höja innovationstakten i offentlig sektor.

Med det sagt finns det ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta. Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS på att svenska kommuner har grundläggande kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att sätta in en extra socialsekreterare för att fånga upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den egentliga så kallade alternativkostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser sammanfattningsvis att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk.

Östermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordförande Therese Carlborg m.fl. (M) och ledamoten Mimmi Deljerud Engholm (L), enligt följande.

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. Att som svar på remissen från kommunstyrelsen anför följande:

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka

åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetsätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Det kan även vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär och det kan ta lång tid innan effekter syns samt kan de uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.

Särskilt uttalande gjordes av ordförande Maria Antonsson m.fl. (MP), ledamoten Birgit Marklund Beijer m.fl. (S) och ledamoten Jaime Barrios (V) enligt följande.

Det är välkommet att Stockholms stad, liksom flera andra kommuner, nu inrättar en social investeringsfond med syfte att motverka utanförskap och social utsatthet. Den av kommunfullmäktige beslutade sociala investeringsfonden är början på ett mer samarbetsinriktat arbetssätt för stadens olika nämnder och styrelser.

Med den enskilda individen i centrum kommer kommissionen för social hållbarhet att inom sina fyra fokusområden identifiera hindrande strukturer för en sammanhållen stad där alla ges möjligheter att utvecklas. Sociala investeringsfonden ska både arbeta framtidsinriktat med att förebygga social utsatthet som att synliggöra och eliminera ojämställdhet och diskriminering samt kunna stödja ordinarie verksamhet i utvecklingsarbete.

När mål för en investering beskrivs ska samhällsekonomiska vinster relatera till människan i ett socialt hållbart samhälle och inte till direkta ekonomiska vinster. Människor ska ges utvecklingsmöjligheter till att bli medspelare i stället för att stå utanför samhället. Att komma in i arbete stärker hela samhällets utveckling.